

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej:	pol leta:	četrt leta:	na mesec:
	K 24—	12—	6—	2—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan središnji izveščaj in poročila.

Inserti veljajo: peterostopna petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvo naj se pošilja naročnine, reklamacije, inserti i. t. d. to je administrativne stvari.

Pomenjena številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne odra.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej:	pol leta:	četrt leta:	na mesec:
	K 25—	13—	6-50	2-30

za Nemčijo:

celo leto naprej K 30—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 88.

Avstrija in Italija v Albaniji.

Dunaj, 28. maja.

Danes smo imeli priliko razgovorjati se s politikom, kateri je dobro informiran o naziranju avstrijskih oficijalnih krogov in ki gotovo pozna tudi mnenje in načrte naših merodajnih državnikov glede Albanije in najnovejšega avstrijsko-italijanskega spora. Naš informator nam izjavlja:

»Vesti o globokosegajočih diferencah med avstrijsko in italijansko vlado glede albanskega vprašanja so deloma pretirane, deloma pa nimajo onega pomena, kakor se to splošno sodi. V eni in tisti stvari ter bistveni stvari ste Avstrija in Italija še vedno edini ter morate ostati edini, ako ne želite ustvariti za sebe nad vse opasne situacije: nedotakljivost Albanije mora biti za eno kakor za drugo politična maksima, katero opustiti bi se reklo provocirati možnost velike katastrofe. Vesti o nameravani razdelitvi albanske države med Avstrijo in Italijo so že radi tega neverjetne, ker se baš najglavnejša točka te države Valona, ključ jadranskega morja ne da deliti. Avstrija in Italija tudi ne bodele skupno izvršile kake provizorične okupacije, ker tudi na to je treba končno gledati z istega vidika, kakor na delitev. Od začetka solidarna avstrijsko-italijanska vojaška akcija bi se mogla kmalu spremeniti v medsebojno borbo ali vsaj popolnoma razbiti dosedanja vzajemnost obeh držav glede njune jadranske politike. Definitivni spor radi Albanije pa bi moral razbiti končno avstrijsko-italijansko zavezništvo sploh ter v istem trenutku seveda tudi trozvezo. Posledice te možnosti se ne dajo niti izmisliti. Definitivni prelom med obema državama pomenja vojsko, boj na življenje in smrt, kajti Avstrija in Italija morete vsled svojega geografičnega položaja ob Adriji živeti mirno in ravnopravno ena poleg druge le dotlej, dokler ste zavezanci in dokler se kot taki držite gotovih kompromisnih načel. V hipu, ko postanete odkriti nasprotniki, mora pasti tudi odločitev, kateri izmed obeh pripade hegemonija. Ta odločitev se da doseči le v boju na življenje in smrt. Ali ste Avstrija in Italija na tak boj pripravljeni? Ne. Italija je od svojega libijskega podvzetja sem utrujena in izmučena, morda je danes tudi vojaško še napram Avstriji inferiorna. Avstrija zopet se mora skrbno izogibati vsake katastrofalne politike, ker stavlja kot narodnostno neurejeno državo, proti kateri je naperjeno vse polno zunanjih aspiracij, svojo celo eksistenco v pogibeli. Italija tudi premagana ne more poginuti, ker je tvorilna ideja njene državne eksistence nacionalna ideja, ki preživi vsak krvavi poraz. Avstrija je država kompromisa med dinastično in nacionalno idejo in vojna katastrofa lahko ta kompromis za vedno razbije. Avstrijski riziko je torej večji kakor italijanski.

Avstrijski in italijanski državniki morajo uvideti, da je z ozirom na konsekvence, ki bi jih moral roditi principijalni spor radi Albanije, za sedaj le ena politika mogoča: da ostanete obe državi nepremakljivo na temelju svoje albanske politike vsaj v tem smislu, da ostaneta Albanija za vsako izmed obeh noli me tangere.

Sedanje albanske homatije so tako za eno kakor za drugo silno neprijetna stvar. Tudi dunajski oficijalni krogi so prepričani, da je sedanje stanje nevzdržljivo, da je knez Wied skoraj da nemogoče in da se samostojna Albanija ne bo dala vzdržati. Zato se zavzemajo za nov projekt, o katerem se sicer še ne razpravlja javno, o katerem pa se v gotovih

krogih mnogo govori. Ta projekt je nekako internacionaliziranje Albanije. Evropa naj bi prevzela upravo in organizacijo Albanije, internacionalna armada naj bi pacificirala divja plemena in vojaški režim naj bi Arnavte počasi privadil vsaj najelementarnejšim uredbam moderne države. Ta ideja nima mnogo upanja, da se uresniči, ker ostale evropske države nimajo na obstoj Albanije onega velikega interesa kakor Avstrija in Italija.

Zato ni čudno, da počenjajo gotovi politiki tudi pri nas že revidirati princip, ki so ga svojčas proglasili za edino pravilen, da namreč Avstrija nikakor ne sme pripustiti Srbije na morje.

Mnogi uvidevajo, da je bila to velikanska politična hiba, ker bi se bile dale tudi od Srbije, resp. Grške dobiti garancije v prilog takozv. jadranskemu ravnotežju. Ni izključeno, da bodo morale Avstrija in Italija samo da se izognete medsebojni borbi končno le pripustiti tako rešitev albanskega vprašanja, kakršno ste od začetka perhorrescirali.

Albanske homatije postajajo vedno večje, splošna anarhija se širi, Avstrija in Italija ne morete poseči vmes, Evropa noče, Srbija in Grška pa ste naravnost vitalno zainteresirani, da nastane na njihovih mejah končno enkrat mir in red in ti dve državi imate prvi pravo protestirati proti temu, da bi tvorila samostojna Albanija kot njuna sosed, element trajnega vznemirjenja.

Avstrijska in italijanska diplomacija ste sedaj na delu, da pridobite ostale velesile za skupno akcijo. Oficijalni demetitji, kateri označujejo tozadevne vesti za neresnične so le dokaz, da je akcija Avstrije in Italije dosedaj brezuspešna.

Delegaciji.

V avstrijski delegaciji smo dočakali, da sta delegata dr. Korošec in dr. Krek v debati o dobavih za vojsko tudi izpregovorila. Dr. Kramar je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za armadni proračun, da dokaže, da obstrukcija ni samo upravljena, marveč tudi absolutno potrebno orožje, ki naj pomaga miru do veljave, pri čemer pa ne stoji na stališču, da mora obstrukcija ovirati vse delovanje. Stavil je na voj. min. vprašanje ali je res, da naša država zopet dela vojaške priprave, ker je srbska vlada ob albanski meji odredila gotove varnostne odredbe. Delegat Némec je predlagal sledečo resolucijo: Vojno ministrstvo se nujno pozivlja, da pospeši zboljšanje prejemkov podčastnikov in moštva ter stavi tozadevne predloge že pri prihodnjem proračunu.

Delegat dr. Korošec se je pritoževal, da so bili pri letošnjih naborih na Koroškem slovenski novinci zapriseženi v nemškem jeziku in da je bila v nekem kraju na Koroškem povodom nabora poleg cesarske zastave razobešana tudi frankfurterica. Zahteva nadalje pojasnil, če in v katerem obsegu je madžarski jezik v ogrskih kadetnih šolah učni jezik, nadalje, ali morajo sinovi ogrskih državljanov, če se hočejo posvetiti častniškemu poklicu, obiskovati ogrske kadetne šole in kako je v tem oziru z Bošnjaki. Vodstvo zunanega urada vpraša, če mu je znano, kako se obravnava albansko vprašanje v italijanskem državnem zboru. Opozorja na pristransko slikanje albanskih dogodkov v Italiji in želi, da bi tudi naš zunanji minister mogel tako samozavestno govoriti, kakor je govoril italijanski zunanji minister. Sicer pa je tudi on mnenja,

da mora zunanji minister z energijo zastopati interese monarhije ob jadranskem morju.

Delegat dr. Krek vidi nevarnost v tem, če se bodo tudi v bodoče večali izdatki za vojsko v isti progresiji. Z velikim veseljem pozdravlja, da je papež ravno v zadnjem času pohvalil stremljenje onih, ki delajo za ohranitev miru in misli, da se bodo vsi katoličani sveta bojevali proti militarizmu z vsemi sredstvi. Govornik bi želel, da se utrdi čut častnikov za konstitucionalne svoboščine in za ustavno zajamčene pravice ljudstva. Govoril je nadalje o dvoboju ter izrekel svoje prepričanje, da pri celovški obsodbi ni šlo za upor. Prosi vojno upravo, da naj upošteva pri takozvanem upornem paragrafu socialno stališče. Govornik je prijatelj vojske, pa sovražnik militarizma.

Če je to vse, kar sta imela ta dva delegata povedati, je res žalostno.

Vojni minister Krobatin odgovarja v kratkih besedah. Ne zdi se mu vredno odgovarjati na razne podrobnosti. O kakih vojni pripravih ob srbski meji ne ve ničesar. Vršila se je nato specialna debata. Delegat dr. Schlegel je predlagal črtanje plače budimpeštanskega zbornega poveljnika v znesku 31.000 K, ker se ta ne drži zakonov. Njegov predlog je propadel. Delegat Vaněk je predlagal črtanje ženitovanijskih kavcij za častnike. Glasovanje se nadaljuje danes.

V ogrski delegaciji je ministrski predsednik grof Tisza nadaljeval svoja izvajanja glede balkanske krize. Sandžaku se je Avstrija odpovedala že leta 1908 in bi bilo za sedenje Sandžaka treba vojne. Govoril je o razmerju Avstrije napram balkanskim državam, pri čemer je prav neokusno vedno naglašal avstrijske vojaške pozicije. Prav čudno se sliši v teh izjavanjih, če pravi nadalje: Naš interes je, zagotoviti resnično neodvisnost balkanskih narodov proti vsakemu tujemu vplivu in proti vsakemu jeroztvu. Zato se je zavzela monarhija tudi za neodvisno Albanijo. Končno je pel slavo trozvezi. Ugovarjal mu je delegat grof Karolyi, ki je izjavil, da bo vedno več glasov proti trozvezi, če ta ne izpremeni svoje politike, ko vendar vidimo, da Nemčija in Italija branita svoje interese, dočim nosi Avstrija le bremena zveze. Avstro-Ogrska mora prenehati biti samo nositeljica berlinske politike, se mora oprostiti nemškega varuštva.

Italijanski državni zbor.

V včerajšnji seji italijanskega državnega zbora je ministrski predsednik Salandra opravičil odstavljenje neapoliskega prefekta, ker ta ni s potrebno energijo izvedel že prej mu od ministrstva naročenega varstva avstro-ogrskih konzulatov pred sovražnimi demonstracijami. O tem odgovoru se je razvila živalna debata v kateri so razni poslanci govorili zopet o dogodkih v Trstu 1. maja in v Zagrebu 10. in 15. maja. Večina poslancev je izjavila, da z odgovorom ni zadovoljna in da je bilo odstavljenje neapoliskega prefekta preostara kazen, ker je storil popolnoma svojo dolžnost, mladi ljudje pa so predrl kordon in pred konzulatom žvižgali. Kritizirali so postopanje italijanske vlade, češ da preostro postopa, kadar daje Avstriji zadoščanje, dočim v Avstriji ni opazati enakostopanja.

Revolucija v Albaniji.

Vstali.

»Tribuna« poroča iz Drača sledeče: Položaj je še vedno neizpre-

menjeno resen. Uradni krogi se delajo popolnoma brez vzroka optimiste. Vstasi stoje 3 km pred Dračem ter so zasedli vse holme, ki obvladajo mesto. Neodločnost in počasnost vlade večata predznost vstavev vsako uro. Vstasi vedo sedaj da bi se Drač ne mogel držati, če bi poskusili z odločnim napadom. Brez dvoma bodo tak napad izvršili, če bo mednarodna kontrolna komisija njih zahteve odklonila. Izjavili so italijanskemu, avstrijskemu in romunskemu poslaniku, da zahtevajo, da knez prostovoljno odstopi, sicer ga bodo k temu prisilili. Kakor je izvedela mednarodna kontrolna komisija, ki se pogaja z vstasi, so se srednjealbanskim vstašem pridružili skoro vsi prebivalci ter spodili uradnike. Kakor se zdi se bodo 2. junija zbrali v Škaju vstasi vseh plemen, da sklenejo zahteve, ki jih hočejo predložiti kontrolni komisiji.

V Skadru so se zbrali v torek Malisori in Miriditi, da sklepajo o korakih, potrebnih v sedanjem položaju. Bilo jih je baje več tisoč, predsedoval pa jim je Prek Bib Doda. Zborovanje je sklenilo poslati knezu Viljemu v Drač odposlanstvo, da mu poroča o razpoloženju v severni Albaniji in mu sporočiti, da so severni Albanci pripravljene korake proti vstašem. Če bi bil knez prisiljen priznati vstašem koncesije, bi teh severni Albanci ne priznali.

Pogajanja.

Voditelj vstavev v Kavaji so izjavili mednarodni kontrolni komisiji, da so sicer zadovoljni z obljubami, ki jih je dala kontrolna komisija, predno pa se odločijo, morajo slišati odločitev drugih plemen. Splošno pa zahtevajo vstasi odstranitev sedanega kneza in imenovanje mohamedanskega kneza, kar je očiten dokaz, da je vstaja vzprizorjena od mladoturkov.

Albanski kabinet.

Novi albanski kabinet še ni sestavljen. Iz Drača poročajo, da pride za sestavo kabineta v poštev pred vsem Turkan paša za predsedstvo in zunanje, nadalje Turtullis Moholi beg Frasher, Feizi beg, Mufid beg, Libohov, Hasan beg Pristina, Abdi beg Toptani, Nogga in Prek Bib Doda, oba zadnja katoličana. Iz Aten pa poročajo dodatno, da bo Mufid beg Konica imenovan za poslanika v Atenah. Turkan paša bo, kakor zatrjuje sam, stremil za tem, da se bo razmerje med Albanijo in Grško izboljšalo, kar se bo dalo izvesti na ta način, da bo Albanija vestno izpolnjevala vse obveznosti napram Epircem.

Sodbe o položaju.

»Westminster Gazette« piše: Ali mora albanski knez, — seveda če ima za to mesto potrebne zmožnosti, — sam nastopiti, oprt na enega samega zanesljivega svetovalca in na zanesljivo in dobro izvežbano vojsko, ki bi jo bilo zbrati po večini iz dežele same, ali pa mora odstopiti. V prvem slučaju bi se ne smel strahiti vzeti v slučaju potrebe tudi upravo v svoje roke in bi se ne smel ozirati na strankarske vlade, pred vsem pa bi moral poslati domov tuje vojne ladje in mednarodno kontrolno komisijo. Če tega ne stori in če ne odstopi, pa bi morali Avstro-Ogrska in Italija sami vzeti stvar v roke in vzdržati v deželi mir tako dolgo, da bi mogla dobiti Albanija res avtonomijo. Da bi se odposlal iz Skadra v Drač mednarodni oddelek, je vsekar obsojati.

Iz Petrograda prihaja poročilo, da ruski zunanji urad ponovno zatrjuje, da se ne bo udeležil direktnega vmešavanja velesil. Če pa bi vmešavanje velesil vendar bilo potrebno, bo Rusija zahtevala, da se ekspedicije udeležijo vse evropske velesile.

Egejski otoki.

Glede Egejskih otokov je podal grški zunanji minister dr. Streit v včerajšnji seji državnega zbora sledeča pojasnila:

Grška ni Turčiji nikdar stavila predloga za priznanje skupne posesti ali pripustitve uradnikov, katerih pravice bi vsebovale kako skupno posest ali suvereniteto Turčije.

Sedanja helenska vlada ni mislila nikdar na to, da bi se odrekla Egejskim otokom, ki jih ni samo s svojim orožjem priborila, marveč katere ji je tudi odločitev velesil na konferenci v Londonu prisodila.

Pravica Grške do teh otokov je torej neoporečna in Grška ne misli na to, da bi se odrekla tej pravici.

Štajersko.

Iz politične službe na Spodnjem Štajerskem. Okrajni komisar dr. Rudolf pl. Steeb v Mariboru je poklical k namestniki v Gradec; prestavljeni so okrajni komisar dr. Pavel Terglav iz Brežic v Maribor, namestniški koncipist Alfonz pl. Premerstein iz Konjic v Brežice, nam. konc. Simon Hagenauer iz Ptuja v Slovenji Gradec, konceptna praktikanta Avgust Komorauš in Karel Trstenjak prideta iz Gradca prvi v Ptuj, drugi v Konjice.

Umrli dež. posl. baron Cnobloch je govoril 1. 1911 z nekim sotrdunikom „Slov. Naroda“ o obstrukciji v štajerskem deželnem zboru in o razmerah v naši deželi vobče. Glavne momente iz tega razgovora je takrat „Slov. Narod“ tudi priobčil. Zanimivo je, da je izrazil takrat baron Cnobloch mnenje, da bodo nemški nacionalci s svojo politiko zaigrali protiklerikalno večino v štajerskem deželnem zboru in bode prišlo prav lahko tudi na Štajerskem do istih razmer in istega nestrpnega klerikalnega režima kakor ga imajo sedaj na Tirolskem. Ta cilj je po Cnoblochovem prepričanju tudi glavni namen slovenske klerikalne obstrukcije v štajerskem deželnem zboru.

Ciril-Metodova podružnica na Vranskem uprizaro na binkoštni ponedeljek ob 3. uri pop. vdrgič prelepo narodno igro „Na Osojah“. Ta igra v 5. dejanjih ima toliko lepih, veselih, pa tudi pretresljivih prizorov, da jo najtopleje priporočamo slav. občinstvu. V tej igri se od slav. občinstva poslovi naš vrli in marljivi igralec gosp. Ivan Gostič.

Kuga na gobcu in parkljih pri goveji živini je na Štajerskem ugasnila. Upati je, da se v bodoče prepreči novo okuženje iz Hrvaškega in Bosne.

Iz Braslovca v Sav. dol. nam pišejo: Vest o nesrečni smrti žovneškega graščaka in dež. posl. barona Edmunda Cnoblocha je globoko pretresla vsakogar, kdor je moža poznal. Pokojnik ni bil eden izmed tistih znanih arogantnih in slepo zagrizenih spodnještaj. Nemcev, temveč trezen, objektivno sodeč mož, ki je rad podpiral vsako dobro stvar. Bil je deželni poslanec veleposvesta od 1. 1909 sem — in resnična škoda je, da ni ostal dalje v deželnem zboru. Slovensko prebivalstvo trga Braslovca in okolica mu ohrani blag spomin.

Iz Brežic. Prav zabavno je brati, kako se postavljata v „Slovenca“ dr. Benkovič in v „Grazer Tagblattu“ Markhl z „zaslugami“ za železnico Rogatec-Brežice-Novomesto. Zasluge res imata — te namreč, da sta v lepi slogi krivila eden bolj ko drugi hrbe, ko je zadnje dni prišel minister Forster z avtomobilom v Brežice, za drugo delo teh dveh možakarjev v prid železniškemu vprašanju Sotelske in Krške doline pa tu ni bilo ne ve.

Avtomobilna nesreča pri Volniku. Naša notica o avtomobilni ne-

sreči pri Vojniki ni bila povsem točna. Avtomobil g. dr. Žizka je bil v trenutku, ko se je zgodila nesreča, že ustavljen, sicer bi se bila pač zgodila večja nesreča, kakor se je v resnici. Avtomobil je vozil, kakor je predpisano v pravilni smeri in sicer s hitrostjo 20 km. Voznik, ki mu je prišel nasproti, se je avtomobilu umaknil v nepravilno smer. Dr. Žizek je k sreči to pravočasno opazil in avtomobil ustavil, tako da se avtomobil ni zaletel v konja in voz, marveč nasprotno. Ako bi se bil avtomobil zaletel v polnem diru v voz, bi bil zdrobljen ne samo voz, marveč tudi avtomobil. Tako pa je bil avtomobil tako neznatno poškodovan, da so ga popravili v štirih urah. Takisto pa tudi ni res, kakor se je pisalo v časopisih, da so bile konjema odtrgane noge, pač pa je res, da se desnemu konju sploh ni nič zgodilo, dočim si je konj vprežen na levi strani, zlomil nogo.

Pri Sv. Duhu na Stari gori je šola radi škrlatice zaprta do 30. maja. Redni šolski pouk se torej zopet prične 3. junija, t. j. v sredo po Binkoštih.

Iz Makol. V nedeljo, dne 24. t. m. je priredilo tukajšnje učitelstvo s šolarji predstavo, čije čisti dobiček — okroglih 58 K — se porabi za šolsko knjižnico. Vsa čast gre vrlim sosedom iz Studenice, Majšperga in Ptujске gore, ki so nas posetili v večjem številu, a pogrešali smo marsikatero somišljenika iz drugih sosednjih krajev, ki bi tako v gmotnem in moralnem oziru povzdignili prireditelje.

Iz Makol. Dne 20. t. m. je napajal veleposestnik Jakob Kosar iz Statenberga doma svojega bika. Žival je v svoji zlobnosti napadla gospodarja in mu polomila oprsje. Vsled dobljenih poškodb je moral revež, ki zapuša več otrok, predčasno dne 24. t. m. zatisniti oči. Ta tragičen slučaj bode posestnikom bikov svrilen vzgled!

St. Pavel pri Prebodu. V nedeljo, dne 7. junija 1914 ob 3. popoldne priredi St. Pavelski Sokol veliko ljudsko igro s petjem »Revček Andreček« v dvorani g. Sadnika ob Savinskem mostu. Predstava bo nudila vsakomur obilo vžitka, zato naj prihitijo ta dan narodno in napredno občinstvo v čim večjem številu nas posetiti. Zlasti vabimo bratska društva v Savinski in Saleški dolini. Zveza z vlaki in avtomobilom nad vse ugodna. Dne 7. junija vsi v St. Pavlu!

Iz Ptuj. »Pettauer Zeitung«, glasilo ptujske klike trpi za urednikom vred očitno na paralizi, kar se razvidi iz vodenih in skrajno neumnih člankov. Zaganja se na primer v slovenskega odvetnika dr. Fermevca, ker se ta vozi v zadnji dobi s kolegom. Huduje se nad slovenskim odvetnikom g. dr. Gosakom, ker ta v neki pravdni zadevi svoje klijentije sporazumno z njo ni več nadalje zastopal proti mestnemu stražniku. Svetujemo vodstvu »Pettauer Zeitung«, da si v sličnih bodočih slučajih pravočasno oskrbi kuratelo čez dotične stranke, da se ne bodo mogle taiste prosto dogovarjati s slovenskim zastopnikom in da založi to vodstvo pri zastopniku pravne stroške v naprej. Duhovita »Pettauer Zeitung« napda gđ. Marico Mahoričevico kot veleizdajalko radi neke prav nedolžne šale. Huduje se tudi, da novega odvetnika dr. Sadnika nismo veselili. Za Ptuj in okraj bi zadostovalo 5 odvetnikov, ker je okraj čisto slovenski in je mestno prebivalstvo po svojem pokolenju razven petorice mož tudi slovensko, so nemški odvetniki tukaj čisto nepotrebni, sploh posebej še pa g. dr. Sadnik. Omejen je urednik Linhart v svoji trditvi, da časopisni članki iz Ptuj izhajajo samo iz slovenskih odvetniških pisarn, kakor, da bi nikdo drug ne znal pisati par vrstic. V obče opazujemo, da je ta »Pettauer Zeitung« tako skrajno plitev list, da ga gotovo težko prebavljajo tudi najožji pristasi ptujske klike. Občudovanja vredna je ideja: »Ptujski renegati izdajajo »Stajerca«, da bi vzgajali kmečke renegate, »Pettauer Zeitung«, da bi vzdržala meščanske renegate pri odpadništvu. To krasno idejno polje pa se namaka v Straschillovem žganju in papirici z moralo Girtlerja, dr. Hofierja in drugih mestnih veličin, ki kot zakonski možje in vzgojitelji mladine ponoči razgrajajo po ptujski javni hiši. Zdi se nam, da je nemškutarstvo v razsulu, ker je do mozga nemoralno. Sedaj pa prepuščamo renegatu Linhartu, da vodi svojo renegatsko vojsko naprej.

Ljutomer. Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredita dne 5. julija 1914 veliko ljudsko veselico v Seršenovem logu. Sosedna društva se prosijo, da se ozirajo na ta dan ter ne prireajo svojih vesel. Natančnejši spored bo se pravočasno razglasil po časopisih.

Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug priredi na ponedeljek 1. juni-

ja v Ljutomeru I. veliki obrtni shod, ki naj bo manifestacija spodnještajerskega obrtništva. Kdor se spominja prvega obrtnega shoda na binkoštni ponedeljek pred 2 leti v Celju in ni pozabil njega častnega poteka, bo ponosno gledal enako prireditev mlade in velepomembne organizacije, ki naj pokaže pota in sredstva, pomagati slovenskemu obrtniku. Kaj pomeni meščanski stan, če je naroden in organiziran, mora vedeti vsakdo, komur je narodna stvar pri srcu. Srečno in dobro moramo imenovati misel, da se vrši ta shod v prijaznem solnčnem kraju Ljutomer, ki omogoča interesom iz širše ljutomerske, gornjeradgonške, ptujske, mariborske, ormoške, središke okolice itd. se z malimi stroški tega pomembnega dneva udeležiti. Ali kakor slišimo, se zanima širši Spodnji Štajer in celo mnogi kranjski tovariši za pomembni dan. Udeležiti se stanovskih shodov in zborovanj, nam nareka stanovska zavest, nareka nam pa to tudi skrb za našo bodočnost, skrb za obstoj, razvoj in procvit stanu. Da je v Ljutomer sklicani shod za nas odločilnega pomena, to nam spričuje že dnevni red. Shod je sklican točno na 10. uro dopoldne v dvorano gospe T. Kukovec v Ljutomer in na njega dnevnem redu je: I. Obrtna organizacija na Spodnjem Štajerju. (Poročevalec predsednik g. Blaž Zupanc.) II. a) Obrtnik in narodni boj. b) Obrtnik in kredit. (Poročevalec g. Jakob Volk.) III. Strojna obrtniška organizacija. (Poročevalec g. Ivan Rebek.) IV. a) Naš obrtni naraščaj in šolstvo. b) Obrtni škodljivci. (Poročevalec g. Jos. Čretnik.) Na kratko je sicer označen dnevni red, toda obsega mnogo in prav zanimivega gradiva. Obširne debate se lahko vrše v tem okvirju, številni, uvaževanja vredni nasveti se lahko podajo pri vsaki izmed teh točk, in vsakdo, kdor bo stavil te nasvete, si bo stekel zaslug za nadaljni razvoj in procvit našega stanu, katerega hočejo brezvestni ljudje najraje utopiti. Te razprave bi morale zanimati vsakega zavednega obrtnika in že radi tega bi se moral zborovanja tudi sleherni udeležiti. Ta shod naj bi namreč bil tudi obenem impozantna manifestacija zavednosti slovenskih obrtnikov na Spod. Štajerskem, ki razven krivic, katere obrtništvo splošno trpi, morajo vsled svoje narodnosti kod namreč prenašati še Slovincem splošno naprta krivice in šikane. Slovenski obrtnik na Spodnjem Štajerju, ki je dvojni trpin, hoče na Ljutomerskem shodu pokazati vsi javnosti, da se je že tega naveličal, da mu že preseda večno zapostavljanje in preziranje, da si ne pusti več odrekati pravic, ki mu gredo v zastopih in korporacijah. Ljutomerski binkoštni shod bode temelj, za bodočo veliko stavbo vseslovenske obrtne organizacije. — Shod v Ljutomeru bode praznik slavnostnega polaganja temeljnega kamna za to stavbo. Iz tega razloga bi bilo želeli, da pohite na to zborovanje vsi slovenski obrtniški sotrpini v čim večjem številu in ako že druge ne, da se ga udeleži po deputaciji vsaka obrtna zadruga. Pozivljamo vas tovariši, udeležite se v najčastnejšem številu shoda v Ljutomer, agitirajte od tovariša do tovariša, da pohiti tja, da tako pokažete celi javnosti zavednost slovenskega obrtništva. Shodu, o katerem hočemo poročati, želimo najboljših in trajnih uspehov, zato še enkrat ponavljamo: Na binkoštni ponedeljek vsi do zadnjega v Ljutomer na obrtniški shod. (Poročevalec »Obrtni Vestnik«.)

Akad. tehn. društvo »Tabor« v Gradcu ima svoj I. redni občni zbor v soboto 30. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »Zur Universität«, Gartenstrasse 18.

Drobne novice. Iz Lipnice. Kočijaž Ulrik Jöbstl je v nekem lipniškem hotelu z ročico pretepel sobarico Antonijo Ortner, ker ga ni več marala. Ortner je dobila take poškodbe, da je v graški deželni bolnišnici vsled njih umrla. — Vstred zadnjega deževja so vse reke in potoki narastli. Posebno hudo so narastle reke na Zg. Štajerskem; od Judenburga do Ljubnega je stopila Mura mestoma čez svoje bregove.

Koroško.

Velike povodnji na Koroškem. Iz Beljaka poročajo, da je v sredo naraščala Drava neprenehoma in da je že okoli 4. popoldne preplavila brežnje zidove in se razlila po bližnjih ulicah. Vse nižjeležeče lokale morali so stanovalci zapustiti. Tudi na Glavnem trgu je bil pripravljen čoln, da se eventualno reši ogrožene ljudi. Razven škode, ki jo je voda napravila po poplavi, se ni v Beljaku pripetila nobena nesreča. Poleg Drave narašča rapidno tudi Olina, ki je

poplavila vse nižjeležeča polja in travnike. V nekaterih krajih ob Glini je promet mogoč le z čolni. Včeraj zvečer je Drava pri Beljaku upadla za 18 centimetrov, medtem ko voda Gline še vedno narašča. V gorah do 2200 metrov ni padel sneg, medtem ko je na Karavankah padel v višini 2500 metrov nanovo sneg. — Iz Dol v Dravski dolini poročajo, da trupla ponesrečenih 5 delavcev niso mogli do sedaj še potegniti iz vode. Drava je narasla v bližini Dol za nad 3 m nad normalo. — Vse vode na Koroškem so silno narasle in nosijo s seboj ogromne množine lesa ter drugih predmetov. Ogroženih je tudi več mostov in brv.

Drobne novice. Gad je pičil v Celovcu tamošnjega učitelja T. Prosenca, ki si je napravil nekaj tatarij, kjer je gojil kače. Gad je pičil učitelja v prst in ko je ta izšel strup z usti, zastupil se je v ustih. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer so ga operirali. Sedaj je že izven nevarnosti. — Nesreča. V Kotu je peljal neki Ivan Lederer les. Pri tem se je neko deblo sprožilo in zadelo konja, ki se je splašil in zdiral. Lederer je pri tem prišel pod kolesa, ki so mu zmečkala desno nogo. Zadržal je tudi več drugih poškodb. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Primorsko.

Napadena sokolska godba. V nedeljo sta imela kandidata dr. Milčič in Sancin javen shod v Govznanjah. Pri shodu je sodelovala sokolska godba iz Buzeta. Shod je bil dobro obiskan. Italijani se niso upali dosti zabavljati, pač pa so bili toliko korajžni, da so našo godbo pri Livadah ob cesti seveda ponoči počakali in jo napadli s kamenjem. Naši se niso mogli braniti, ker niso napadalcev videli. Več Sokolov je bilo lahko ranjenih, eden najbolj zavednih fantov, po imenu Karlo Flego, sodni oficant v Buzetu, ki je tudi član sokolske godbe, je bil na glavi težko ranjen in je moral še isto noč iskati pomoči pri zdravniku. Sedaj je v domači oskrbi. Napadalcev še niso izsledili.

Zatvoritev igralnic v Gradežu in Opatiji. Ministrstvo za notranje zadeve je predvčerajšnjem dalo zatvoriti igralnice v Gradežu in Opatiji. Na vratih igralnice so se nabili oglašili in so se vrata uradno zapečatila. Ko so hoteli zvečer igralci v igralne dvorane, našli so jih zaprte. Zatvoritev so povzročile razne pritožbe tako od strani zdravilišnih gostov, kakor tudi od strani hudo prizadetih obrtnikov, ker so gosti vsled izgube denarja hitro odpotovali. Dognalo se je, da je bilo po igralnicah v Opatiji in v Gradežu uničenih več eksistent. Tudi so se pojavile v igralnicah razne sumljive osebe, ki jih je igralnica privabila. Z zatvoritvijo igralnic se je ustreglo vsem slojem.

Slovenska trobojnica in »Wochenpost«. Tržaška »Wochenpost« je pisala ta teden silno nesramno o opatijskih Slovanih in se pri tem zaletavala tudi v takomenovano »Kurkommission«, češ, da se ta trudi na znotraj in zunaj, kazati slovenski značaj Opatije. To dokazuje ta list s tem, da se je za časa obiska angleške mornarice postavilo »cel gozd zastavnih drogov in so se razvile skoraj izključno slovenske tronojnice, ki žalijo narodni čut opatijskih Nemcev in Italijanov«. — V resnici ni zdraviliška komisija storila ničesar drugega nego svojo dolžnost, saj je vendar naravno, da pozdravlja vsak kraj svoje goste z domačimi zastavami in svojem jeziku, in Opatija se do sedaj še vendar ne šteje med pristno italijanske ali nemške kraje.

Kdo je kriv avtomobilne nesreče v »Velikem kanalu«. Velika avtomobilna nesreča v »Velikem kanalu« vzbuja v vseh krogih veliko zanimanje. Ljudje se vprašujejo, kdo je pravzaprav pravi krivec nesreče. Če se pomisli, da je tržaški občinski svet, oziroma njegova laško - liberalna večina v mestnem odboru sklenila po nesreči, ko je padel pred leti tudi neki avtomobil v kanal, pri čemur je ponesrečil vratar v Tehničnem zavodu, Fran Kos, da se postavi na nevarnih krajih ob Kanalu primerne svetilke, ter se to do danes še ni zgodilo in tudi ni napravilo kakih drugih varnostnih naprav, potem se mora pač meniti, da občinski svet, oziroma njegova večina nima smisla za izvršitev sklenjenih predlogov in da je v tem slučaju, ki je zahteval dve človeški žrtvi, kriv pač občinski svet sam.

Izredna plima. Predvčerajšnjem zvečer je vsled pritiska južnega vremena morje tako silno naraslo, da sta bila trg pred južnim kolodvorom in ulica Stazione pod vodo. Tramvajski promet je bil za celi dve uri ustavljen in tudi ostali promet je trpel. Voda je napravila veliko škodo po raznih skladiščih, kavarnah in bufetih.

Po enem letu zasačen nepoštenjak. Lansko leto v maju je izgubil dr. Jaschi zlato naprsko zaponko z briljanti, vredno 800 K na nekem izprehodu po Trstu. Pozneje se je izvedelo, da je zaponko nekdo našel in zastavil za 360 K. Dr. Jaschi se je zglasil v zastavljalnici in je pred par dnevi, ko je poteklo leto, dobil svojo zaponko za 360 K nazaj. — Kmalu na to pa je prišel v zastavljalnico neki človek, ki je zahteval, naj mu izplačajo znesek, ki so ga dobili pri prodaji zaponke. Službujoči policijski agent je dotičnega prijel in odpeljal na komisariat. — Povedal je, da se piše Maks Kolčinski, da je doma iz Harburga v Nemčiji in da je ono zaponko podedoval. Pozneje je pa priznal, da jo je našel. Obdržali so ga v zaporu.

Aretacija morilca Zannierja. Kakor smo že poročali, prijel so na otoku Krfu nekega človeka, čigar identiteta se je popolnoma strinjala z morilecem Zannierjem, ki je umoril pred dalj časom nadinženirja Rudolfa Richlerja v Trstu. Kakor pa se je sedaj dognalo, ni aretiranc morilec Zannier, marveč neki begunec naše armade. Pravega morilca še vedno nimajo.

Drobne novice. Z nožem zabol. Včeraj zvečer je v deželni bolnici umrl 16letni Just Ghulanz, ki ga je pred desetimi dnevi ranil z nožem na pljučih neki Marij Luchesch. Vzrok prepira je bilo igranje s kartami. — Tatinska dekla. Policiji je naznanil neki Kosič, da mu je odnesla bivša dekla 17letna Ida Saksida, ko je šla iz službe, za okroglo 50 K perila, zlat prstan, vreden nad 50 K in še mnogo drugih stvari. Tatinsko deklo so prišli in oddali sodišču. — Samomor. Prednočjem je skočil iz petega nadstropja neke hiše v ulici Manzoni neki Juri Moser, ministerjalni uradnik iz Budimpešte, na dvorščice in se pri tej prči ubil. — Tatvina. K nekemu gostilničarju v starem mestu je prišel neki 41letni mornar Karol Freibauer ter izročil v ime nekega Al. Rusa gostilničarju v varstvo kolo v vrednosti 240 kron. Vsled ovadbe g. Arturja Martelanca se je dognalo, da je kolo njegova last in da sta ga Freibauer in Rus ukradla. Oba zrela tička so aretirali in oddali sodišču. — Telesna poškodba. Radi telesne poškodbe so ovadili v Pulju neko Jakobino Sepetić in njeno hčerko Domeniko, ker sta pretepal neko Katarino Castro.

Dnevne vesti.

Ali so to bili liberalci? Klerikalci vržejo vsak teden eno golido laži in obrekovanj med ljudstvo. Ta golida se imenuje »Domoljub« in pišejo ga tisti ljudje, ki jih je papež imenoval »smrad iz pekla«. Razume se ob sebi, da je ta »Domoljub« tudi o zadnji državnozborni volitvi nalaгал kolikor je le mogel. Med drugim je tudi zapisal: »Liberalci so spravili volilni boj na zelo nizko stopinjo.« Kaj — liberalci? Kdo pa je pri volitvah goljufal? Ali ne klerikalci v Lampetom, Peganom in Zajcem na čelu? Kdo je razširjal lažljivo »brzojavko«? Klerikalci! Kdo je pomazal farovž v Postojni in to pobalinstvo podtikal Lavrenčičevim pristašem? Klerikalci! Kdo je trdil, da je Lavrenčič dal sramotno pokopati Mater božjo? Klerikalci! Liberalci niso ničesar, pa še prav ničesar storili, da bi se jim moglo očitati nizko stopinjo v volilnem boju, dočim so uganjali klerikalci take stvari, da pojdejo v zapor kot sleparji. Liberalci so se pošteno bojevali, klerikalci pa so pokazali, da so sleparska stranka.

V delegaciji je dr. Korošec opozoril vlado, da so v Trstu v »stabilizirano tehnico«, ki gradi vojne ladje, zaposleni regnicoli in da se tudi pri stavbah vojašnice porabljajo delavci iz Italije. Zakaj pa ni vprašal, če je res vojna uprava prišla zdaj enkrat na to, da je bilo pri stavbi holinjskega tunela zaposlenih 14 generalnoštabnih oficirjev iz Rima — kar je »Slovenski Narod« že pred leti trdil — in če res misli vojna uprava, da so Italijani napravili v tem tunelu »Fernzündung«.

Kako se klerikalci izgovarjajo? Dejstvo, da k otvoritvi belokranjske železnice ni bil povabljen njen »oč«, bivši deželni glavar pl. Šuklje, je povzročilo silno ogorčenje tudi v klerikalnih krogih. Da pomirijo duhove, se klerikalci sedaj izgovarjajo, da pl. Šukljeta niso povabili k otvoritvi ne morda iz mrznje ali sovraštva, marveč zgol zategadelj ne, ker so se bali, da bi na banketu v Črnomlju ne žel za zasluge, ki si jih je nesporno pridobil za belokranjsko železnico, tistega priznanja, ki si ga je v resnici zaslužil. Pravilo namreč: Pl. Šuklje se je potegoval za progo Novo mesto-Metlika-Karlovec s stransko progo Črnomelj, kar je med Črnomeljci vzbujalo veliko nevoljo. Zato bi se lahko zgodilo, da bi Črno-

maljci demonstrirali proti bivšemu deželnemu glavarju, kar bi slavnosti ne bilo na korist. Samo da se temu izognejo in da prihranijo dvornemu svetniku eventualne — neprijetnosti, so se odločili, da ga k otvoritvenim slavnostim ne povabijo... Da, da, obzirni so naši klerikalci in polni takta, samo zato niso marali Šukljeta pri otvoritvi belokranjske železnice! To je tako gotovo, kakor je dvakrat dve pet! Toda prepričani smo, da temu njihovemu izgovoru ne bodo verjeli niti najzabitejši klerikalni backi!

Župan napredne belokranjske občine Gradac, gosp. Jakob Stipančič, je na gradaškem kolodvoru nagovoril železniškega ministra barona Forsterja tako-le: »V imenu občine, kateri imam čast županovati, prosim vašo ekscelenco, da sporočite na najvišjem mestu iskreno zahvalo, da se je omogočila današnja slavnost z zgradbo belokranjske železnice, ki pomenja za nas, za deželo in državo velevažno gospodarsko pridobitev. Kot zastopnik napredne večine prebivalstva v naši občini kličem vsem, ki so pripomogli k zgradbi in izvršitvi belokranjske železnice, trikratni živio!«

Na adreslo slov. duhovnikov. Iz slovenskih uradniških krogov na Dunaju se nam piše: S posebnim zadovoljstvom so nam nemški kolegi po uradih kazali 19. maja telegrame iz Ljubljane po nemških dunajskih listih, kjer se poroča o velikih nepravilnostih v postojnskem mestnem domu, kjer se trdi, da znašajo dolgov postojnske občine 600.000 K in da bo župan Lavrenčič najbrž suspendiran. Mislim sem si precej, da je ta telegram zopet nadaljevanje dr. Susteršičeve brezvestne taktike, slabit našo narodno pozicijo tudi s sumničanjem svojih narodnih rojakov pred vlado in nemškim občinstvom, da bi se potem od merodajnih krogov samo njemu zaupalo in se ga podpiralo z denarjem, v stremljenju podjarmiti naš narod svojim in svoje razširjene zlahte koristim in spraviti nas pod nemški klobuk. To obrekovanje dr. Susteršičevo nasproti svojim rojakom pa ne zadene samo celega naroda, ki nima nikogar, ki bi branil njegovo čast pred takim brezvestnim sumničanjem, to je na kvar tudi nam Slovincem, ki smo vsled centralistične uredbe političnih razmer primorani služiti na tujem v ponižnih službah, med tem ko prva mesta v naši domovini zasedajo po zaslugah Susteršičevih oblastni nemški nacionalci. Nemci kaj radi generalizirajo in kar se kranjski deželni odbor zlaže o liberalcih, to udari v mnenju Nemcev celokupni narod — tudi klerikalce — mi pa, ki služujemo med Nemci, posebno živo čutimo posledice, ker nam potem odtegujejo — prijateljsko zaupljivo občevanje in nas imajo kakor se je videlo ob času ko nas je sedanji kranjski deželni glavar razglasil po svojem glasilu za »veleizdajalske serbofile« — v resnici za nevarne ljudi, ki »ogrožamo« obstoj države! — Jaz sam, ki sem takorekoč, pod zvonomom rojen, ki sem imel v svoji rodbini več katoliških duhovnikov, ki sem se vedno potegoval za duhovniško čast in bil vedno sovražnik vsakoga, koji bi bil hotel jemati slovenskim duhovnikom poštenje, jaz, ki sem že l. 1873. n. pr. ko je začel izhajati »Slovenec«, z veliko vnmemo, branil njegov boj za duhovščino in »vero« proti »liberalnim« sošolcem — se razočaran vprašujem — ali se res to počete koristiti od duhovnih demagogov more kako opravičevati z nauki krščanske - katoliške vere? Ali res Kristusova vera zahteva, da duhovniki, izšli iz bornih slovenskih »kmečkih hiš«, pomagajo dr. Susteršiču ubijati naš narod, da pomagajo srditim tujcem od prvih služb med nami in hité odrivati domačine od vseh javnih mest, da ne spregovoré besede, ko se zakladi davčnih blagajen praznijo le v nemške roke, ki potem podpirajo nemški »Schulvereine«, »Südmark« in protestantovsko gibanje med nami. Zalostno je, če pomislim, kako sem prejšnje čase po dunajskih cerkvah zmiraj srečeval ob nedeljah kakega »Slovenca« ali sedaj ga ni videti več — kajti dr. Susteršičevo narodno izdajalstvo je napravilo iz nas verske mlačneže — pa ne samo to — marsikateri Slovenec se je na tujih tleh že vprašal — ali bi ne prestopil k protestantizmu, če nas vodja slovenskega katolicizma tako preganja, psuje, obrekuje in tujcem izdaja, če pri našem službovanju ne najdemo pri naših katoliških poslancih ne samo nobene opore — ampak k večjemu ošabno surovost, ki zato ni nič manj grenka, če prihaja iz ust družabnega neotesanca. Marsikateri Slovenec na Dunaju, videč, kako »vodje« narodovi vlečejo koristi od svojih nečestnih groznih izdajstvom domovine in rojakov, kako se izdajstvo dobro plačuje, se je že »udal« in vrgel prvi obuluz za nemški

»Schulverein« in potem drugi in tretji in pozabil kje da je rojen — pa s tem je vrgel na stran tudi privržnost do katoliške vere in začel zaničljivo govoriti, o vsem kar je videl doma in najzaničljivejše o slovenskih duhovnikih in katoliški veri. In ta izkušnja me potrjuje v prepričanju, da dr. Šusteršič ni samo škodljivec naše narodnosti, ampak da je on sam največji škodljivec katoliške cerkve, katero bo — če hote ali ne hote — kmalu pregnal iz src vseh slovenskih inteligentov. Slovenska duhovščina pa, deroča brez pomisleka za tem čudnim svetnikom naj bi zaenkrat nekoliko postala in hladnokrvno dala odgovor na vprašanje: cui protest? Komu v korist?

+ **Deželni odbor zopet pogorel pred upravnim sodiščem.** Upravno sodišče je včeraj razpravljalo o pritožbi posestnika Frana Hambergerja s Sela proti kranjskemu deželnemu odboru. Deželni odbor je izvrševaje sklep moščanskega občinskega sveta (oz. župana Orazma) ukazal Hambergerju, naj v 14 dneh odstrani leseni plot pred svojo hišo, ker bo sicer občina na njegove stroške odstranila plot. Ta odredba je bila utemeljena s tem, da sega ta plot predelež na cesto in da s tem ovira javni promet. Vsled pritožbe Hambergerjeve je upravno sodišče razveljavilo odredbo deželnega odbora zaradi pomanjkljivega postopanja, ker se je dejanski stan dognal, ne da bi se razglasil lokalni ogled in ne da bi se povabil pritožnik. Ko je deželni odbor na ta način dognal lokalni položaj, je deželni odbor ostal pri svoji prejšnji odločbi, ker je Hamberger poljubno in svojevoljno postavil plot na cesto. V pritožbi se poudarja, da deželni odbor nima pravice do cestnopolicijske odredbe v zadevi, ki se mora rešiti še le civilnopravnim potom. Tudi sosedje so v isti smeri postavili svoje plote pred svojimi vrtovi, ne da bi se kdo spodikal nad tem. Upravno sodišče je razveljavilo odredbo deželnega odbora zaradi pomanjkljivega postopanja. In — dr. Pegan ima zopet daljši nos, davkoplačevalci pa par stotakov manj.

+ **Škof na potovanju.** Pri sedanjem birmovanju po Notranjskem je škof doživel nekaj trenutkov, ki mu gotovo ostanejo v spominu. Časih so ga ljudje sprejemali kakor kralja, a danes? V Senožečah je bilo na dan birmo ravno tako kakor druge dni. Kakor bi prišel navaden pastir, opravil svoje delo in odšel, tako je bilo s škofom v Senožečah. — Škof se je peljal skozi Razdrto. Nikjer nobene dekoracije, ne enega izraza simpatij. Samo z resnimi pogledi so ljudje motrili škofa, kakor bi ga hoteli vprašati, koliko časa še misli uničevati naše blagostanje. — Tudi na potu skozi Hruševje ni imel sreče. Večja družba, v kateri je bilo največ klerikalcev, je ravno igrala balino, ko se je škof pripeljal. »Škof se pelje« se je reklo, na kar je najbolj zagrizeni klerikalec izrekel besede, ki jih ne maramo ponoviti. Tudi klerikalci, zanesljivi in zagrizeni klerikalci so tega škofa siti. Ni čuda, da škof ni bil zadovoljen. Še žegnove ni podeljeval, kakor je sicer njegova navada, ampak le zmajeval z glavo. Pred leti so ga ljudje pozdravljali s pompom, z dekoracijami, z deputacijami in topiči so pokali — zdaj pa se nihče ni zmenil. Tudi najbolj verni ljudje so pač spoznali, da je škof nesreča za deželo, za mir in blagostanje prebivalstva. Celo neki trgovski potovalec, ki se je vozil s pokritim vozom, je imel več sreče. Vsaj neke stare babnice so pred njegovim vozom poklekale. —

+ **Volitve v Istri** se bodo vršile v znamenju sloge slovenskih in hrvatskih strank, a to kar brez ovinkov povemo klerikalcem, da si pravice do kritike ne damo omejiti, najmanj v slučajih provokacije, kakršne so se že zgodile.

+ **Promocija.** Gosp. Ivan Perneč, c. kr. deželni vodni konceptni praktikant, je bil dne 28. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Čestitamo!

— **Pripravljalni odbor za ustanovitev »Slovenskega društva«** vabi vse slovenske misleče na sestanek, ki se vrši dne ob pol 9. zvečer v posebni sobi restavracije Zlatorog. Dobrodošli so vsi, ki so slovenskega mišljenja.

— **Dame in gospode,** ki hočejo sodelovati pri cvetnem dnevu dne 6. in 7. junija, prosimo, da se ustno ali pismeno priglase družbi sv. Cirila in Metoda ali »Braniboru« v Ljubljani. Vse sodelujoče dame in gospode vabimo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo torej, dne 2. junija ob 6. uri v mali dvorani Narod. doma.

— **Cvetlic prosimo!** Za cvetni dan potrebujemo mnogo rož. Prosim somišljenice in somišljenike, ki imajo na svojih vrtovih obilo cvetk, naj jih pošljejo do sobote, dne 6. junija odboru za cvetni dan na naslov

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— **Rodoljubkinje in rodoljube** širom Slovenije prosimo, da nabirajo dne 6. in 7. junija prispevke za narodnoobrambni društvi družbo sv. Cirila in Metoda in »Braniboru«.

— **Slovenske pisateljice** prosijo društvo »Branibor«, naj pošljejo svoje prispevke za koledarček »Branibor« — slovenski mladini«. Dosedaj se razen Cvetka Golarja ni odzval niti eden pisatelj!

— **Kolizejski okraj v Ljubljani** ni zaspan; saj je tu sedež naprednega in političnega društva, ki nad vse vestno vrši svojo dolžnost. Dokaz temu je že nova knjižnica, katere vrši v tem okraju svoje izobraževalno delo. Svojo živahnost pa hoče napredno in politično društvo za kolizejski okraj pokazati zlasti s tem, da priredi 14. junija t. l. veliko ljudsko veselico v areni in na vrtu Narodnega doma. Tu se bo pokazalo, kako pridne in požrtvovalne sodelavke in sodelavce da ima društvo. Dolžnost naprednega občinstva pa je, da njih trud poplača z obilno udeležbo na veselici ter tako prispeva majhen dar za prepotrebno knjižnico.

— **Binkoštno nogometne tekme v Ljubljani.** Poročali smo že, da priredi naš športni klub binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek na novem igrišču (na starem dirkališču) v Tivoliju nogometne tekme in sicer med prvimi svojim moštvom in rezervno. Vsled od več strani izraženih želja se prične tekma v nedeljo ob 10. uri dopoldne, v ponedeljek pa ob pol 6. uri zvečer. Prvo moštvo je svojo izredno dobro formo pokazalo pretečeni ponedeljek pri tekmi s češkimi tehnikami ter je obljubilo, da hoče tudi binkoštno praznike pokazati se v najboljši formi. Hoče namreč vreči očitke, da na tekme z domačim moštvom ne polaga važnosti. Hoče tudi obenem ugotoviti s tema tekama razmerje svoje moči napram moštvi rezerve. Nasprotno pa obljubuje tudi rezerva, ki je že večkrat iznenadila s svojo dobro formo, da hoče storiti vse, da ne podleže preveč kruto. Vsled tega bodo tekme vsekakor prav zanimive in že radi tega se nadejamo, da bo občinstvo te tekme posetilo tembolj, ker so te tekme namenjene v prvi vrsti v pokritje primanjkljaja, povzročene z zadnjo tekmo s češkimi tehnikami in ker so tudi vstopnine naravnost malenkostne, namreč sedeži po 1 K, stojišča po 40 v, dijak in vojak pa plačajo po 20 v. — **Tekmuje se pri vsakem vremenu.**

— **Umrli** je sinoči ob 7. uri v starosti 79 let gospod Ivan Mathian, st. c. kr. dvorni založnik in imejitelj zaslužnega križa s krono. Pokojnik je iz malih začetkov ustvaril veliko in cvetoče podjetje ter užival v vseh krogih splošno spoštovanje. Blag mu spomin!

— **Iz porotne dvorane.** Obravnava proti zločincu je končana. Govori državni pravdnik in predlaga za zločinca strogo kazen — dosmrtno ječo. Nato nekoliko pomisli, potem pa dostavi: Po prestani kazni pa predlagam, da se današnjega obtoženca odda v — prisilno delavnico... Ta zabavni intermecco se je dogodil te dni nekje pri neki porotni obravnavi.

— **Popravek.** V našem včerajšnjem poročilu o Dramatičnem društvu je citati stavek: »Tudi deželni odbornik g. dr. Pegan je pod častno besedo zatrdil sledeče: »Tudi deželni odbornik g. dr. Pegan je dal besedo...« — Poročevalec.

— **Javna knjižnica Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj** ne bo odprta na binkoštno nedeljo, pač pa bo poslovala na binkoštni ponedeljek od 10. do 12. dopoldne.

— **Brivnice** bodo na binkoštni ponedeljek ves dan zaprte.

— **Poštenjak Orazem v Mostah** se je zapisal hudici krivice in zlobnosti in mu služi zvesto. Nobene prilike ne zamudi, če more kako zlobnost storiti. Evo zopet dokaza kako zna. Pleskarska dela za šolo v Mostah so se lani oddala in dobila jih je Elizabeta Makovec. Ta je reva in se seveda boji mogočnega in hudobnega Orazma. Izvršitev pleskarskih del za šolo je oddala za dogovorjeno ceno naprej in sicer pleskarju g. Jos. Kelbelu. Ta ji je za to obljubil 120 K in je bila Elizabeta Makovec s tem čistim brez vsega truda pridobilnim dobičkom prav zadovoljna. A odjedel ga ji je — Orazem. Ta je namreč poklical Elizabeto Makovec k sebi, jo pestil kakor že zna in jo s prigovarjanjem in z grožnjami pripravil do tega, da mu je podpisala izjavo, da sploh ne ve, če je delo prevzela. Uboga žena je bila pač vsa zbegana, da je pri svoji revščini podpisala izjavo, s katero je izgubila 120 K zagotovljenega dobička. Orazem je to napravil, da bi g. Kelbel pleskarskih del v šoli ne izvršil, kajti g. Kelbel ni Orazmov pristaš in zato ne sme nič zaslužiti. Pač bi g. Kelbel lahko Elizabeto Makovec tožil, a tega ne mara storiti, ker ima z njo usmiljenje. Zdj se čuje, da je delo oddano ne-

kemu klerikalcu brez razpisa, možu, ki še nič davka ni plačal, med tem ko je g. Kelbel hišni posestnik in davkoplačevalec. Orazmu se je torej zopet ena posrečila, ki bo še povečala njegovo žalostno slavo. No, pa za vse pride plačilo in tudi za Orazma bo prišlo, če ne prej pa takrat, ko ga bodo za ušesa vlekli iz županskega urada.

— **Hudi časi za denar.** Od jeseni 1912 je bila trda za denar. Ni bilo dobiti posojila. Banke, hranilnice in posojilnice so računale za vojsko in niso dajali denarja na posodo, če ni bil jamstvo posebno trdno. Mali zavodi pa sploh niso imeli denarja. Te hude čase so seveda občutili tudi kmetovalci in marsikdo je bil prisiljen, pri tujih ljudeh iskati posojila. Tedaj pa se je pokazalo, da so klerikalci največji oderuhi v deželi. Kar je oderuhov, to so seveda vsi klerikalci, navdušeni klerikalci, ker ima klerikalna stranka moč in lahko škoti tudi pijavke in oderuhe. Klerikalci so neusmiljeno drli posojila potrebne kmete. Tako nam je znan slučaj, da je neki veljavni klerikalni magnat posodil solidnemu kmetu 300 kron, pa si je pri odšteti posojila odtrgal 60 K, beri šestdeset kron za obresti in provizijo. Kmet je dobil na roko 240 K. Ker pa čez šest mesecev ni mogel plačati posojila, mu je upnik računal po osem od sto obresti. Kmet je bil še pravočasno poudčen, da ga je klerikalni magnat odril in si je pomagal s tem, da je upniku poslal kapital 240 K in osem odstotne obresti za eno leto, torej 259 K 20 v ter zdaj čaka na — tožbo. Ko bi klerikalni oderuh le tožil!

— **Turistovska hiša v Kamniški Bistrici** se odpre za poletno sezono o Binkošti. Oskrbo te od leta do leta bolj obiskane planinske postojanke je prevzela zopet gđ. Marica Jerajeva, znana kot izborna kuharica. Kdor hoče z udobnostjo, z malim trudom uživati osvežujoči gorski zrak, naj pohiti v divno Kamniško Bistrico. — Sloven. plan. društvo.

— **Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru** je že odprt: oskrbnica je Marica Guštin, soproga trgovskega potnika. Hotel je že vsem potrebnim popolnoma založen. Turistom in izletnikom se priporoča poset hotela že sedaj v pomladnem času, ko je okolica v najbujnejšem pomladnem zelenju in cvetju. Ker je hotel posebno pripraven za letovišče in ima dovolj sobic za tuje, priporočati je vsem, ki žele prebiti poletje v zdravem gorskem kraju, a vendar blizu prometa, da si izbere za počitnice naš hotel Zlatorog. Naročila sprejema in pojasnila daje Slovensko planinsko društvo ali pa oskrbnica Marija Guštin — hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, pošta Sv. Janez. — Slov. plan. društvo.

— **Izlet na binkoštni ponedeljek v Zasavsko pogorje.** Binkoštni ponedeljek naj pohiti napredno zagorsko občinstvo v Šent Lambert med zavedne narodno-napredne kmete, katere obišče tudi nekdanji župnik Anton Berce. Že oseba Bercetova in poleg tega pa še krasna lega Zasavskega pogorja, ter gostoljubnost kmetijskega prebivalstva nam jamči za dobro in zabavno razvedrilo. Odhod iz Zagorja ob 7. zjutraj, povratek čez pogorje na Savo, ter z vlakom nazaj. Zbirališče pri gospe Mariji Weinberger v Zagorju in pri g. Davorin Bolcu na Toplici. Jako prikladno je tudi za izletnike iz Litije in Trbovelj ob 8. in 8.40 na Savo. Upamo, da se bodo napredni Litijčani in Trbovljčani odzvali našemu prijateljskemu sestanku na višinah Zasavskega pogorja, odkoder je svojedobno g. župnik Berce budil nas Zagorčane k narodni zavesti. Torej, prijatelji narave, na svidenje dne 1. junija v Št. Lambertu. — er.

— **Sedanje deževje** je na Tirolskem, Koroškem in drugod povzročilo velika poplavljenja. Tudi na Gorenjskem so vode močno narasle in menda je tudi nekaj preplav. Kako je pa kaj Lampetova proslavljena Završnica to prestala?

— **Specialni večer z vojaško godbo** vrši se danes ob pol 9. ob ugodnem vremenu na vrtu. Predvajala se bo zanimiva Nordisk-drama »Mesečnica«. Poleg tega še »Dama s št. 23«, krasna veseloigra in dve drugi prvovrstni sliki. — Jutri v soboto »Smelodržni Dick«, senzacionalna iznajdijska drama.

— **Strahoma** je opazoval kapitan Farandol, da je njegova ladja izgubljena in žal mu je bilo zlasti komaj nekaj tednov starega sinčka, ki bi, če le rojen, moral poginiti v valovih. Zato položi dečka v zaboj in mu priveže okoli vratu listek s potrebnimi podatki, čigav da je otrok. Srečen veter naplavi čolmček na samotni otok Pomotu, naseljen samo od opic, ki so malega najdenčka prijateljsko sprejeli in vzgojile. Močan in okreten kakor baš gojenec opic, je postal kapitan in pozneje pod morjem in nad zemljo doživel strahovite prijetljaje vse polne pravilne razkošnosti iz

hajne domišljije Jules Vernea. — Vse to se vidi od jutri, sobote, do ponedeljka v elektrobioskopu J. Bachmeier v Lattermanovem drevoredu.

— **Navihane.** Včeraj je posestnik g. Jožef Bončar izpred Škofije dal svojemu hlapcu Antonu Plestenjaku iz Vrhnik 265 K, s katerimi naj bi šel v glavno tabakarno po tobak. Plestenjak je vzel voziček in košaro ter odšel od doma. Ker ga pa le ni bilo nazaj, so se glede zadeve informirali in izvedeli, da hlapca v glavno tabakarno sploh ni bilo, oči pa so se Bončarju šele popolnoma odprle, ko so našli voziček in košaro čez dolgo časa na Sv. Jakoba nabrežju. Plestenjak jo je z denarjem nanišče neznan kam popihal. Pozneje je Bončar prišel tudi na to, da ga je hlapec tudi gojufal za 1000 kg krompirja. To je isti Plestenjak, ki je pred kratkim v neki žganjarni med spanjem okradel nekega delavca, potem jo pa popihal z zadnjim ciklurcom, kjer pa, kakor se vidi, tudi ni storil dobro.

— **Cigav je tobak?** Pred kakimi desetimi dnevi je prinesla na Pogačarjev trg neka neznanca ženska k branjevki Marjeti Ostruškovici veliko vrečo, v kateri je bil tobak, smotke in svalčice, in jo prosila, ako vse to hoče imeti nekaj časa v varstvu, kar je Ostruškova rada privolila. Sedaj se pa za vse to še nihče ni zglasil. Cigar je, naj pride čimprej ponj.

Društvena naznanila.

— **II. redni občni zbor Narodne Socijalne Zveze v Ljubljani** se vrši v nedeljo, dne 7. junija t. l. ob pol 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Opozorjamo že danes podružnice, skupine in plačilnice N. S. Z. in ostala društva, včlanjena v N. S. Z., da se ob običnega zbora udeležijo po svojih odposlancih.

— **Občni zbor S. F. K. Ilirija** vršil se je v sredo zvečer ob dobri udeležbi v restavraciji pri Roži v Židovski ulici. Predsednik g. Jos. Rohrmann pozdravi navzoče, nakar se prebere zapisnik zadnjega občnega zbora in se ta odobri. Iz predsedniškega poročila posnamemo, da je društvo gojilo v minulemu letu vse panoge športa in to z najlepšim uspehom. Za footbalski šport pridobilo je društvo nov prostor na dirkališču, za kar gre posebna zahvala županu ljubljanskemu g. dr. Iv. Tavčarju, ki je v tem smislu posredoval. — Iz tajniškega poročila je posneti, da je imelo društvo v minulemu letu 38 oborovih sej in en izredni občni zbor. Članov ima društvo 70 in sicer 20 podpornih in 50 izvršujočih. Nato so sledila poročila raznih sekcij, tako footbalske, plavalne, sekcije za zimski šport in lahko atletiko. Poročila vseh teh sekcij so bila zelo vestno sestavljena in podajajo jasno sliko lepega napredovanja društva v minulemu letu. Zlasti je treba omeniti, da si je društvo pridobilo pri raznih plavalnih in sankarskih tekmah prvenstvo, kar najbolje ilustrira lep razvoj na športnem polju. Iz blagajniškega poročila je posneti, da je imelo društvo v minulemu letu prometa za 3573 K 25 vin., vendar pa bi bilo umestno, da se dožene v dobrobit blagajne število rednih, plačujočih članov in da te vsak posameznik društva potrudi pridobiti društvu nove in sicer redno plačujoče člane. Nato so se po daljši debati spremenila pravila, nakar sta bila izvoljena za revizorja g. Dequal in Mencinger. V razsodišče so bili izvoljeni sledeči gg.: Wolf, dr. Salberger, Barešič, Kukelj, dr. Kandare in ing. Pukl. Po raznih razpravah internega značaja zaključil je predsednik g. Rohrmann občni zbor.

— **I. ljubljansko uradniško gospodarsko društvo v I.** je imelo snoči pri Mraku občni zbor. Iz poročil predsednika g. Wolfa in likvidatorja g. Šemrova posnamemo, da je imelo društvo koncem leta 1913. 312 članov. Umrlo je 36 članov, med njimi svetnik Višnjikar, v njegov častni spomin se dvignejo člani s sedežev. Denarni promet izkazuje 46.973 K 55 v, društvo je dobilo 10.670 K 58 v plačil na deleže in jamstvo, za blago 13.523 K 25 v, izdalo pa za blago 1457 K. Vrnilo je društvo 21.290 K, med tem zneskom »Zvezi« 13.630 K. Upravni stroški so znašali 3.278 K 47 v. Izguba je znašala leta 1913. še vsoto 21.559 K 79 v. Terjatve na deležih in jamstvu znašajo še 18.202 K 54 v, v resnici bi znašali 42.495 K 24 v. Tekom enega leta bo likvidacija končana ter bo ostalo takrat še nekako 20.000 K dolga, pa tudi še večji znesek terjatev.

— **Izlet »Zveze škotistov«** podružnica Ljubljana, na Limbarsko goro se vrši binkoštni ponedeljek, dne 1. junija. Sestanek na glavnem (južnem) kolodvoru zjutraj ob 4. pri vlaku. Izlet se vrši samo ob lepem vremenu.

— **Petindvajsetletnico** svojega obstoja bo letos Zadruga krojačev, kro-

jačič, krznarjev, klobučarjev in rokavičarjev v Ljubljani praznovala dne 5. julija t. l. po sledečem sporedu: I. Dne 5. julija dopoldne ob 10. izredni Zadrugi shod, na katerem se bodo po zahtevi dež. vlade prenaredile nekatere točke pravil bolniške blagajne. II. Ob pol 11. slavnostno zborovanje Zadruga in vabljenih gostov in kolegov v veliki dvorani Mestnega doma. III. Ob 1. popoldne skupno kosilo, sestanek na vrtu hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica (v slučaju slabega vremena v salonu). IV. Zvečer ob 7. prirede člani in članice svojemu načelniku za njegovo 15letnico načelnštva slavnostni večer na vrtu Rokodelskega doma.

— **Prijateljski večer šišenskega »Sokola«.** Šišenski »Sokol« priredi v soboto 30. t. m. pri »Ančniku« prijateljski večer. Predaval bo g. Ivan Tavčar o »Jugoslovanstvu«. Z ozirom na zanimivo predavanje je želeli, da se čim več ljudi udeleži tega večera.

— **Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj** ima svoj redni občni zbor dne 4. junija t. l. dopoldne ob 10. uri v Poljanah nad Škofjo Loko. Poleg običajnih društvenih točk je na dnevnem redu zanimivo predavanje »Učne slike iz domoznanstva«, kar predava nadučitelj Josip Lapajne iz Cerkelj. — Kdor se udeleži zborovanja, naj priklasi svojo udeležbo društvu tajniku V. Rusu, in sicer najkasneje do 2. junija, da se pravočasno preskrbe vozovi in opoldasno kosilo. Odhod iz Kranja je ob vsakem vremenu točno ob sedmih zjutraj z brekom. Kdor pa ima drugo ugodnejšo zvezo, ta naj se zglati za obed direktno pri nadučitelju Lovro Perkotu v Poljanah.

Izpred sodišču.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

— **Požvinjen fante.** V tajni razpravi se je imel zagovarjati 16letni Matija Vadnal, rojen in pristojen v Cerknico, raznaševalec kruha v Dolenji vasi, ker je na prostem med Žirovnico in Lipsejem napadel neko 16letno dekle, jo vrgel na tla, ji zvezal roke, da se mu ni mogla braniti in skušal nad njo izvršiti hudodelstvo, ki je označeno po § 125. k. z., na kar jo je z nožem v vratu in na obrazu lahko telesno poškodoval, potem jo pa vlekli k potoku, hoteč jo vreči v vodo, kar se mu pa ni posrečilo, ker mu je dekle pognilo. Prisvojil se je tudi 48 v denarja, katere je dotična deklica na licu mesta, kjer se je izvršil napad, zgubila. — Izmaknil je tisti dan tudi neki neznan lastnici rdeče krilo in neki drugi osebi naglavno ruto. Porotniki so na stavljeno vprašanje enoglasno pritrdili in sodišče je mladega zločinca obsodilo na 6 let težke ječe. — Druga tajna porotna razprava proti 15letnemu Ludeviku Sternadu, železniškega čuvaja sinu, zaradi hudelstva spolskega posiljenja se je preložila. — S tem se je končalo II. porotniško zasedanje.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Kako je luna katoliškega Kajna iz Pekla rešila vesal.

Novo mesto, 26. maja.

V današnji porotni obravnavi se je pečalo sodišče z znanim slučajem katoliškega Kajna iz Pekla pri Trebnjem ali **Martina Roglja, ki je pred 40. leti umoril svojega brata**, ki je pa še le zdaj prišel v roke pravice, ko je bil že čez deset let **proглаšen za mrtvega**. S tem slučajem se bodo po zaslugi enega zdravniškega izvedenca morali pečati najznamenitejši večšaki kriminalistične psihatrije. Zavratnega umora obtoženi Rogel se je namreč še le tik pred razpravo začel izgovarjati s tem, da je pred 40. leti izvršil umor v duševni zmedenosti. To pa je povzročila polna luna, ki je že od nekdaj tako učinkovala nanj, da skozi osem dni za časa polne lune ni vedel, kaj da dela. Rogel je vse svoje dejanje natančno opisal, sam je tudi priznal, da je umoril brata. Nobena priča pa ni izpovedala, da bi bil Rogel sploh kdaj bolan. Prvi izvedenec dr. Stršek je nato na vprašanje, je-li obtoženec res v neodgovornem duševnem stanju izvršil bratomor, precizno odgovoril, da o tem ne more biti govora. Drugi izvedenec dr. Buh pa je dal na isto vprašanje odgovor, ki je naravnost presenetil vso sodno dvorano.

Ta razprava je jasno in neusmiljeno razkrinkala gnolobo naše klerikalne morale. Roglova rodbina iz Pekla pri Trebnjem je že pred 50. leti slovela kot najbolj krščanska v celi fari. Tedanji dekan v Trebnjem je Martina Roglja stavil celi fari za vzgled pravega krščanskega mladeniča. Rogel je vsako nedeljo spreje-

mal sv. obhajilo — tudi po storjenem kajnovem grehu, ko je spečega brata iz lakomnosti po gruntu umoril, molil je najprej rožni venec, bil je prvi pevec v cerkvi, vedno je prebiral samo svete knjige, vsako jutro je svoje sosedo budil z rogom iz spanja, ko jutrarnji maši in je vedno mislil le na molitev...

Rogel v svojem zagovoru prizna, da je kriv. Tedaj so bili doma on, brat Jože in sestra. Mati je bila v drugič omožena. Pokojni oče je na smrtni postelji naročil materi, naj izroči posestvo tistemu, ki ji bo najbolj po volji. Brat je obdolženca grozil, če bo on, obdolženec dobil grunt, tedaj mu bo zažgal hišo ter ga ubil. Obdolženec pa si je mislil, da bo manjša nesreča, če on ubije brata. Zato je za trdno sklenil, da bo umoril brata.

Predsednik: Slišite, Rogel, vsaj ste bili vi vendar tako pobožni, kako pa se tak namen stinja s pravo krščansko pobožnostjo?

Obtoženec: Mislim sem, da to ne bo greh, če brata umorim. Ker, ko dobim posestvo, bo vsaj mir pri hiši!

Obtoženec opisuje, kako sta se Jože in oče prepirala, posebno pred usodopolnim Miklavževim večerom 1. 1863. Dan pred Miklavžem si je mislil: Danes bo Jože truden in bo dobro spal. Najboljša prilika, da ga ubijem. Po večerji je mati silila, naj molimo rožni venec. Jože je dejal: Če ne boste hitro odpravili, grem pa spat. Na to sem jaz začel moliti rožni venec.

Predsednik: Kako se zopet to vjema. Molili ste, v srcu pa ste imeli tako grozen namen?

Obtoženec: Hudoba me je zmotila! In pa bolan sem bil. Potem začne opisavati, kako je učinkovala polna luna nanj. Osem dni ga je bolela glava in je trpel v očeh. Moral se je po večkrat na dan umiti, da mu je malo odleglo.

Predsednik si da primesti kalendar iz l. 1863., iz katerega je izprevidel, da je bila v resnici tedaj polna luna.

Obtoženec nadaljuje, da sta šla po rožnem vencu z bratom spat v hlev. Ko je slišal, da je brat dobro zaspal, je prižgal luč. Iz drvarnice je prinesel poleno. Ko je bil pripravljen, si je mislil: Če ga na senec udarim, bo takoj na prvi udarec mrtev. Prijel je za poleno ter udaril brata po levem senu. Brat ni dal nobene glasu od sebe. Nato ga je še dvakrat udaril, da bo bolj gotovo mrtev. Počakal je še eno uro. Ko se brat ni več zganil, ga je odnesel na pol ure oddaljeni Majcnov hrib. Tam so svoj čas kopali rudo in je bilo dovolj jam, kamor je vrgel brata. Da ni pustil krvavih sledi za seboj, je nataknil bratu na glavo kapo, kakršno imajo čebelarji. Vzel je s seboj tudi motiko. Brata je slekel do nagega, da bi preje segnil in da bi ga ne mogli spoznati. Jamo je zasul. Obledo je nesel domov. »In to je bila velika neumnost!« pravi obtoženec. Nadalje pravi, da je ravno ta neumnost dokaz, da je bil res zmeden. Njega je bilo sicer zelo rado strah. Ko je pa umorjenega brata kot tram nesel v hrib in ponoči, ga slekel in pokopal, ga ni bilo nič strah. Tega bi sicer ne storil, če bi bil pri pravi pameti. Obledo in posteljnino, na kateri je ležal brat, je spravil v koš ter skril v seno.

Ko mu predsednik pove, da je obleda na mizi pred sodniki, se je obtoženec začudil, češ, je-li to mogoče. Nekatere dele oblike obtoženec spozna. Obtoženec nadalje natančno opisuje, kako je odstranil krvave sledi na tleh in kako je skril bratovo boljše obleko, da bi ljudje mislili, da je šel brat za knapa v Trbovlje. Mati je mislila drugi dan, da je Jože skočil v vodo, in je naročila obtožencu, naj ga gre iskati po vodi, kar je obtoženec tudi storil. Naposled so se pa vsi prepričali, da je šel za knapa v tujino. Ko je povpraševanje po bratu poleglo mu je mati obljubila, da mu da posestvo, če se pženi. Izvedel je za nekega dekleta na Selih pri Mirni, k kateremu se je šel ženiti.

Rogel pripoveduje, kako je na Selih snubil in kako se je pripravil za poroko.

Predsednik: Ste šli k spovedi? Ali ste se pa tudi spovedali, da ste brata umorili?

Obtoženec: Da, sem se spovedal. Odvezo sem dobil pod pogojem, da, če bi prišli na sled bratomoru in bi koga drugega osumili, moram svoje dejanje priznati; sicer pa mi tega ni treba. Potem, ko se je oženil, je tudi rad molil ter hodil k spovedi in sv. obhajilu. Obtoženec potem pripoveduje, kako je bil umor razkrit: Do Velike noči je šlo vse posreči. V hiši je nastal mir, za Jožeta se ni nihče več zmenil. Da bo bolj varen, je on sam redno jemal seno za krmiljenje živine. Na Veliki ponedeljek so bili povabljeni na dom njegove žene na Selih. Na velikonočno nedeljo je na-

ročil pastirja, naj on krmi živino. To je bila njegova nesreča. Zakaj, ko so bili pri maši, je pastir senu zagrabil ravno tam, kjer je on Jožetovo obleko skril. Pastir ga je izdal. Sklenil je zbežati od doma. Ljudje so prihajali povpraševati po Jožetu. Tudi mati ga je priganjala, naj ji pove, kje je brat. V praznični obleki se je brez denarja izmuzal iz hiše ter zbežal v hribe. Potem je služil v Beljaku, na Jesenicah, v Lescah, v Begunjah, v Medvodah in sicer povsod po več let. Tudi v Ljubljani je služil pri več gospodarjih. Nič se ni briga, da je bil namesto njega osumljen umora njegov oče Šterbenk, ker se je splošno govorilo, da sta se oče in umorjeni sin prepirala tudi zaradi dekle, ki je bila noseča. Znal si je tudi dobiti poselsko knjižico. Kot Jože Grebenc je služil v Ljubljani pri profesorju Vestru, Predovcu, Ahlinu in drugih. Toda ravno ta poselska knjižica je postala usodna zanj. Ko je dne 20. marca 1911 pod železniškim mostom v Vodmatu peljal opeko, je pripeljal brzovlak, ki je splašil konje. Pri tem se je »Grebenc« hudo poškodoval, da je moral v bolnico. Ko je bolnišnica zahtevala od županstva št. Jurja za bolnega Jožeta Grebencu povračilo bolniških stroškov, je županstvo odgovorilo, da je Grebenc doma in popolnoma zdrav. Nato so ga aretirali.

Rogelov zagovornik Smola skuša obtoženca rešiti z versko blaznostjo. Na vprašanje, ali je bil zelo pobožen, odgovori Rogel, da je bil in je še pobožen. Tudi je rad prebiral sv. pismo, iz katerega je nanj najbolj vplivala zgodba o Juditi, ki je asirskemu vojvodi Holofernu v spanju odsekala glavo.

Predsednik: Kdaj pa ste na to mislili, že pred umorom?

Rogel: O ne, še le potem.

Predsednik: No, vidite, potem se ne morete izgovarjati na Judito.

Ko Rogel vidi, da se z versko blaznostjo ne more rešiti, se je zopet začel izgovarjati z luno. Izpove, da je v njem dozorel sklep, brata umoriti še le tistih osem dni, ko je bila polna luna.

Izvedenec dr. Buh: Ali ste preje tudi že imeli take napade?

Obtoženec: Da, vselej ob polni luni! Imeli so me za norca, to bodo potrdile moje priče.

Predsednik: Skozi 40 let zdaj niste napravili nobene neumnosti, čeprav ste imeli 480krat priliko za to. Rogel zatrjuje, da je tudi ves ta čas delal neumnosti v času polne lune. Da ni napravil večjih neumnosti, je vzrok ta, ker se je po trikrat na dan umival.

Predsednik: Zakaj se pa tudi tisto noč, ko ste brata umorili, niste umili?

Rogel: Sem se tudi takrat, pa ni nič pomagalo.

Dr. Strašek skuša obtoženca z raznimi vprašanji in podrobnostmi ob času umora. Rogel daje na vsa vprašanja jasne odgovore. Na zdravnikovo opazko, da človek, ki je bil zmeden, pozneje ne ve nič, on pa vse tako natančno ve, Rogel odvrne: Tudi v norišnici so norci, ki so, če pride tisti čas, zelo neumni, drugače pa so bolj pametni, kakor so drugi.

S tem je bilo zaslisevanje obtoženca končano.

Prva je bila zaslišana priča Katarina Prpar iz Cvilbelj, sestra pastirja, ki je našel umorjenčovo obleko. Na vprašanje, kakšen je bil Martin Rogel, priča vzklikne: »Oh, tako strašno pobožen fant je bil to. Vsako nedeljo je šel k maši in nam molil naprej. Svete bukvice je rad prebiral, vsako jutro je tulil na rog, da nas je zbudil k sv. maši. Saj ni za misliti, da bi on mogel kaj takega storiti. Natirlih, sama hudoba mu je pomagala, drugače to ne more biti. Nihče ga ni imel za neumnega.«

Enako sta izpovedali priči Marija Erste in Anton Vidic. Nihče ni opazil, da bi bil obtoženec zaradi lune neumen. Vedno je bil pameten fant, tudi pijanec ni bil. Gospod dekan sami so ga pohvalili, češ da je Martine fajn fant in mu ni para v celi fari. Po umoru se je Martin nekam bolj ljudski bal, pobožen pa je bil slej ko prej.

Priča Ignac Sila, cerkovnik v Trebnjem, potrjuje, da je bil Martin »golant« in molil je rad. Ranjki dekan ga je ravno postavil za vzgled celi fari. Bil je tudi pevec na koru.

Predsednik proti Roglu: »Ste ob polni luni tudi peli?«

Rogel: »Tudi! Pa nisem tako dobro pel!«

Priča Anton Smolč je bil pred 40 leti v Roglovi hiši. Predsednik: »Je bil Martine kdaj neumen?« — Priča: »O ja, brumen pa je bil hudo!« Priča, opozorjen na to pomoto, odločno zanika, da bi se bil Martine kdaj dovolj lune nerodno vedel. — Predsednik: »Vi priča! Ker je bil Martine tako hudo pobožen, kako si pa Vi to razlagate, da je vkljub svoji pobožnosti svojega lastnega brata umoril?« — Priča: »Lakomnost!«

Sestra obtoženčeva, Meta Gim-pel, ne spozna brata. Na posebno

vprašanje tudi ona odločno zanika, da bi polna luna na Martina kdaj imela kakšen vpliv, ali da bi bil sploh kdaj resno bolan in zmeden. Tudi ni res, da bi se bil zaradi vpliva o polni luni umival. Izvedenec dr. Strašek še posebej izprašuje po zdravstvenih razmerah v rodbini. Priča pove, da sta bila oče in mati zdrava, da ni bilo v rodbini nikdar kakšne posebne bolezni, da je bil oče zmeren, tudi oba sinova, da ni bil nihče podvržen božjosti. Ko je priča omenila, da je vsako nedeljo sprejemal sv. obhajilo, je obtoženec vzkliznil: »Meni ni šlo drugega po glavi, kakor molitev.«

Bratomoričeva žena komaj spozna moža in se odprve pričevanju.

Zagovornik Smola predlaga, naj se obtoženec preišče od psihiatrov, naj se preloži obravnava ter zaslisi še vse one priče, pri katerih je obtoženec služil in ki bodo morda potrdile, da je bil Rogel ob času polne lune res zmeden.

Državni pravdnik se protivi temu predlogu.

Sodni dvor objavi, da bo o tem pozneje sklepal.

Prvi izvedenec dr. Strašek potrjuje, da se je dejanje in poškodba tako zgodila, kakor je to obtoženec sam popisal in kar so tudi potrdile priče. Na predsednikovo vprašanje, kaj misli glede duševne zmedenosti vsled vpliva polne lune, odgovori dr. Strašek: Za resnost te trditve manjka vsakega znaka. Navezani smo samo na priče, ki se ne spominjajo, da bi bil obtoženec vsled luninega vpliva kdaj zmeden, da bi se bil kdaj tako obnašal, da bi ga bližnji opazovalci imeli za neumnega. Mesec ima res vpliv na nekatere ljudi, toda znak te bolezni (sommambulistike) je, da se dotičnik svojega dejanja po končanem vplivu nič ne spominja. Rogel pa se po 40 letih spominja ne le na ves dogodek, ampak še celo na posamezne kretnje in podrobnosti. Tudi je bilo vse njegovo na posledice tega dejanja se ozirajoče obnašanje tekom 40 let povsem dosledno, naravno, v nekaterih slučajih naravnost zvito previdno.

Zagovornik: Gospod izvedenec, ali strokovnjaki poznajo versko blaznost?

Dr. Strašek ga po strani pogleda: »Kaj me hočete vleči?«

Izvedenec končno poda mnenje, da on izključuje duševno zmedenost, na katero se opira obtoženec.

Drugi izvedenec dr. Buh je glede dejanja istega mnenja kakor dr. Strašek, dozdevne zmedenosti ob času dejanja pa ne izključuje, že ne navadna pobožnost v eni smeri pomeni nenormalnost. Mogoče je, da je bil obtoženec ob času dejanja res nenormalen. Dejstvo, da se obtoženec še danes po 40 letih vsega dogodka tako natančno spominja, še nikakor ne potrjuje, da je bilo dejanje storjeno v normalnem duševnem stanju. Na polju psihiatrije se danes odkrivajo dozdevno neverjetne najdbe. Ker nimamo dokaza, da obtoženec v tem oziru ni kak poseben slučaj, smatram za svojo osebo za potrebno, da se obtoženec natančno opazuje in to dalj časa.

Prisidnik Kuder: Ali bi bilo mogoče, zdaj konstatirati, kaj je bilo pred 40 leti z duševnim stanjem obtoženca? — Dr. Buh: Morda; na podlagi opazovanja in zasliševanja prič, ki so z obtožencem pozneje prišle v stik. — Prisidnik Kuder: Ampak gospod doktor, treba je vpoštevati, da se je obtoženec pred kratkem vsled nesreče poškodoval na glavi; to bi pa vendar moglo ovirati razločitev morebitne hibe med sedanjostjo in preteklostjo? — Dr. Buh: Vstraja tudi spriču tega vprašanja pri svojem mnenju. Na tem stališču vstraja dr. Buh tudi nasproti vsem opozoritvam od strani predsednika in državn. pravdnika.

Sodni dvor je nato sklenil, da se razprava preloži in da psihiatri preiščejo duševno stanje obtoženčeve.

Od birme do ubijalca.

V nedeljo, dne 26. aprila so fantje iz Podljudna že na vse zgodaj po maši v Šmihelu popivali in potem delali »postaje« vso pot do doma. Proti večeru so prišli v Mali Podljudben ali Ribnico, v gostilno Janeza Vesela. Tamkaj so dobili posestnika Jožeta Knafelca, iz bližnje vasi Vrh. Mož je dobil priliko, da gre v Ljubljano napraviti skušnjo za tesarskega mojstra. Ker je Knafelčevim v zadnjem času slaba predla, so bili vsi veseli, da si bo kot tesarski mojster kaj opomogel. Med fanti, ki so prišli v gostilno, sta bila tudi Anton Pirc iz Vel. Podljudna in mlajši Janez Jakše iz Malega Podljudna. Pirc je pred kratkem prišel iz Amerike in da se malo postavi, je začel gostom plačevati za pijačo. Tudi Knafelcu je ponudil piti. Ta pa je odklonil. Pirc ga je začel malo vleči, češ, kaj bi se branil, saj sta bila skupaj pri birmi. Ker pa je Pirc za 10 let mlajši, je to Karmola še bolj uležilo in začel je

Knafelca obdelavati z barabo in smrkavcem. Pirc ga je sicer začel pogovarjati, da sta bila res skupaj pri birmi v Šmihelu (namreč, da sta bila skup v gostilni, ko je bila v Šmihelu birma). Knafelc tudi s to razlago ni bil zadovoljen in je udaril proti Pircu. Ta se je postavil sredi hiše in Knafelca pozval na ameriški dvoboji. Pa so namesto po ameriški, napravili po kranjski navadi. Pirc je Knafelca udaril s pestjo po obrazu, Jakše, ki se je potegnil za tovariša, je pa kar s steklenico Knafelca počil po glavi. Če bi bilo pri tem ostalo, bi bil Knafelc še danes živ in Dolenjci bi imeli dva mlada ubijalca manj. Drugi so tudi upali, da bo le pri tem ostalo. Knafelc je sedel za svojo mizo, pričelo se je razpoloženje za mir. Knafelc je proti Pircu rekel, da njemu še nič ne zameri, pač pa Jakšetu, ki ga je brez vzroka udaril s steklenico. Kmalu pa so začele padati ostrejšje besede in konec je bil, da je Pirc zopet zagrabil Knafelca, ga z glavo tiščal k tlom, v tem pa je Jakše kar izza mize s steklenico pokal po Knafelčevi glavi. En udarec je priletel na levo sence in ta je bil za vse tri usodepoln. Knafelc se je zgrudil, ko je k sebi prišel, je že ves zmeden odšel ven. Zunaj pred hišo se je vnovič zgrudil in obležal ob meji. Dognalo se je, da so šli fantje še enkrat ven za njim, da je Jakše vzel steklenico seboj in da je Knafelc še zunaj dobil nove poškodbe na glavi. Kakor že znano, je Knafelc v nezvesti prepehjan v bolnico v Kandiji, ondi drugi dan umrl.

Oba uboja obtožena fanta priznata samo prvo dejanje, glede drugega, ki je bilo smrtonosno, pa nočeta nič vedeti. S tem in s pijanostjo sta se hotela rešiti. Pa jima ni nič pomagalo. Po dolgotrajni razpravi so porotniki tudi po dolgotrajnem posvetovanju glede obeh potrdili vprašanje na uboj, glede popolne pijanosti pa zanimali. Državni pravdnik je sicer zahteval kazen brez vsake milosti. Ali sodni dvor je upošteval njuno mladost in kolikortoliko pijanost ter obsodil Pircu na 2 in pol leti, Jakšetu pa na 3 leta težke ječe. Poleo šeta pa na 3 leta težke ječe. Poleg odškodnino 1000 K, trem otrokom pa po 800 K. S sodbo pa še nista zadovoljna.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avstrijska delegacija.

Budimpešta, 29. maja. Avstrijska delegacija je nadaljevala bosansko debato. Delegat Ellenbogen je zahteval pojasnil zaradi afere Stapinskega ter je poročal, da je sam škof v Przemyslu v pastirskem listu po vzorcu ljubljanskega škofa preklel in eskomuniciral napredno časopisje ter prebivalstvo tudi nahujskal, da naj Stapinskega odstrani. Državne oblasti so nastopale proti Stapinske-mu skrajno pristransko in niso vpoštevale njegovih pritožb. Delegat Némec je govoril o bosanskem kmetiskem vprašanju. Delegat dr. Krek je govoril o bosanski agrarni politiki ter zahteval, da se bosansko kmetijstvo čim prej organizira na združeni podlagi. Navajal, da tvori največjo atrakcijo monarhije dejstvo, da imamo dinastijo, ki noče obogateti od ljudstva, kakor se godi to na Balkanu. Zahteva, da naj se stori vse potrebno, da se razvije v Bosni kmetijstvo v naprednem zmislu. Apelira tudi, da naj se za Bosno in Hercegovino ustanovi združna banka. Obširno se bavi z dinastičnim vprašanjem ter pravi, da on, dr. Krek, ne mara biti kralj na Balkanu. Za Albanijo pa bi bilo najbolje, če bi si bila izbrala za kralja kakega holandskega ali danskega kmeta. Glede jezikovnega vprašanja in imenovanja dr. Mandiča dela dr. Krek ministrstvu komplimente. Končno se bavi z železn. vprašanjem in konča s kopo patriotičnih fraz. Za njim je govoril delegat Mastalka o železniškem vprašanju, zlasti o dalmatinskih zvezah, nato pa minister Bilinski.

Češko-nemška sprava pogajanja.

Praga, 29. maja. »Narodni politiki« poročajo z Dunaja, da se vrše za kulisami pogajanja, ki imajo namen pridobiti češko opozicijo za rešitev češke krize. Čehi naj bi se zadovoljili za enkrat z razpisom novih volitev za češki deželni zbor in naj bi dovolili poletno zasedanje državnega zbora, ki naj bi rešil določen delavni program, posebno podaljšanje provizoričnega poslovnika, lokalne železnice in proračun. Nemci niso proti temu načrtu. Dvomljivo pa je, če se bodo Čehi izrekli za načrt.

Občinske volitve v Inomostu.

Inomost, 29. maja. V drugem volilnem razredu so zmagali pri občinskih volitvah nemški liberalci. Bajje je izvolitev nemških liberalcev tudi v prvem razredu zagotovljena, tako, da

bodo v občinskem svetu sami nemški liberalci.

Amnestija.

Sarajevo, 29. maja. Cesar je pomilostil vse zaradi vohunstva do danes obsojene Srbe v Bosni in Hercegovini. Vse tozadevne preiskave je ustavil.

Saborska nadomestna volitev v Bosni.

Sarajevo, 29. maja. Treba je vsled večerajšnje saborske nadomestne volitve iz 3. kurije v pravoslavnem volilnem okraju ožje volitve med kandidatom skupine Narodovcev in Otačinovcev.

Mauser t.

Stuttgart, 29. maja. Inženir Mauser, izumitelj Mauserjevih pušk je danes v 75. letu svoje starosti umrl.

Sufragetke.

London, 29. maja. Sufragetke so se danes ponoči splazile do kraljeve palače ter s kamni razbile več šip.

Zopet velikanška nesreča na morju.

— Ladja „Empress of Island“ izgubljenja. — Usoda 1400 potnikov negotova.

London, 29. maja. Iz Amerike poročajo zopet o strahoviti nesreči na morju, ki je zadela ladjo Canadian Pacific družbe „Empress of Island“. Ladja je trčila kakih 30 milj od obrežja pri Faterpointu ob ledeno goro, — po drugi verziji v parnik „Storsand“, ki je vozil premog. Na „Empress of Islandu“ je bilo baje 1400 potnikov. O nesreči sami so dospela sledeča poročila:

Postaja Faterpoint je dobila ob 3. zjutraj brezlično vest, v kateri naznanja parnik, da je trčil z neko drugo ladjo in da se potaplja. „Empress of Island“ kliče na pomoč.

Nadaljna poročila so izostala. Skoraj gotovo je, da je parnik z vsem moštvom in s potniki vred izgubljen. „Empress of Island“ je odplul 28. maja iz New-Yorka v Liverpool, parnik ima 14.000 ton, 18.500 konjskih sil in vozi s hitrostjo 20 milj.

Dogodki v Mehiki.

Eaglepas, 29. maja. Mehikanski vstaji so zaslegli 5 premogokopov v bližini Sabine. Premogokopi so last Amerikancev in Francozov ter so veljali za največje v Mehiki. Vstaji pravijo, da so to storili na ukaz Carranze.

New York, 29. maja. Severoameriški in mehikanski delegati, ki se pogajajo ob Niagari o miru, so prišli do principijalnega sporazuma, glasom katerega naj bi Huerta izročil vladu provizoričnemu predsedniku, ki naj bi ga izbrale vse prizadete mehikanske stranke.

Dogodki na Balkanu.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Knez se pripravlja na beg.

Dunaj, 29. maja. Iz Skadra baje poročajo, da stoji pri Lješju več tisoč oboroženih Albancev, da pridejo knezu na pomoč. Danes je baje odšla deputacija v Drač, da naprosi kneza, da naj pride med svoje verne Albance in naj si jih vsaj pogleda. V političnih krogih govore, da je le vse to preteveza, ki naj maskira priprave kneza, da odpotuje.

Rim, 29. maja. Avstrijska dreadnoughtska eskadra, ki pride izpred Malte pred Valono, odplove 2. junija od tam pred Drač.

Srbska skupščina.

Belgrad, 29. maja. V srbski skupščini je izvajal finančni minister pri razpravljanju o izrednih vojaških potrebščinah v znesku 122,823.866 dinarjev sledeče: Jasna je neobhodna potreba tega kredita, mednarodni denarni trg pa je tak, da država ne more njeti novega državnega posojila, vsled česar je treba skrbeti za provizorično pokritje. Vojni minister je opozarjal na potrebo novih naročil in izpopolnitve vojnega materiala. Mirovno stanje vojske se bo tekom prihodnjih let dvignilo na 12 divizij. Skupščina je sprejela predlogo s 87 glasovi proti 1 glasu.

Grška četa.

Sofija, 29. maja. Iz Petriča poročajo, da pustoši neka grška četa pod vodstvom stotnika Ducasa na planini Belašici.

Egejski otoki.

Pariz, 29. maja. Listi poročajo iz Carigrada, da namerava grški ministri predsednik Venizelos v kratkem obiskati vse evropske dvore da intervenira v vprašanju Egejskih otokov.

Grki in Turki.

Solun, 29. maja. Turški konzul je v imenu svoje vlade protestiral proti postopanju grških oblasti, ki so prepovedale izseljevanje muslimanskega prebivalstva iz Makedonije. Med grškimi begunci iz Trakije so izbruhnile koeze.

Velika važnost Romunske.

Berolin, 29. maja. Obisk ruskega carja na Romunskem bo imel morda večji pomen, kakor celo mir v Bukarešti. Govori se, da bo Rusija odstopila Romunskemu od Besarabije.

Berolin, 29. maja. Cesar Viljem bo obiskal poleti romunskega kralja Karla v Sinaji.

Umetnost.

Jubilejski koncert pevskega društva »Slavica«. V soboto, dne 30. maja, ob 8. in en četrt zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«. Sodelujejo: Operni pevec g. Josip Križaj, član kr. zem. kazališta u Zagrebu; kvartet prof. Kozina (gg. dr. Kozina, Dermelj, Završan, Krageš); orkester c. kr. pešpolka Albert I. kralj Belgijcev št. 27; na klavirju g. Anton Černe in društveni pevski zbor (80 pevč. in pevcev) pod vodstvom društvenega pevskega g. Antona Ravnika. Spored koncertu: 1. a) A. Dvořák: Poklonilna koračnica in ples s pentljami iz opere »Rusalka«; b) B. Smetana: Overtura k operi »Libuša«, orkester. 2. Dr. A. Schwab: »Zlata kraljica«, mešan zbor s sopranskim samospevom in s spremljevanjem orkestra. 3. a) F. S. Vilhar: »Ukaz«; b) A. Dvořák: Arijia Povodnjaka iz opere »Rusalka« poje g. Križaj. 4. a) E. Adamič: »Vasovalec«, b) V. Mirk: »Na trgu«, četverošpeva. 5. a) A. Dvořák: »Tolažba«, b) Fr. Gerbič: »V noči«, ženska dvoglasna zbor s spremljevanjem klavirja. 6. L. Hudec: »V celici«, moški osmerospjev in basovski samospev s spremljevanjem klavirja, bas samospev poje g. Križaj. 7. G. Glinka: Orijentalni plesi iz opere »Ruslan in Ljudmila«, orkester. 8. a) O. Dev: »Hrepenenje«, b) E. Adamič: »Scherzando«, moška zbor. 9. a) R. Wagner: Nagovor Hermana iz opere »Tannhäuser«, b) F. S. Vilhar: »Oj ve magle...«, c) B. Smetana: Arijia Kecalja iz opere »Prodana nevesta«, poje g. Križaj. 10. V. Parma: »Hej fantje kje ste?«, četverošpev. 11. Dr. A. Schwab: »Dobro jutro«, pevski valček za mešan zbor s spremljevanjem orkestra. — **Odprtine na galeriji v dvorani so se zadelale, kar jako ugodno vpliva na akustiko dvorane.** — Cene prostorov: Sedeži po 3, 2 in 1 krono; stojišča po 60 v, za dijače po 30 v se dobivajo pri gospe Češarkovi v Šelenburgovi ulici ter na večer koncerta pri blagajni.

Razne stvari.

* **Afera Vojna.** Korespondenca »Information« poroča, da je poslanec Mastalka odločil svoje mesto kot podpredsednik upravnega sveta »Narodnih Listov«. Demisija je v zvezi z razkritji o posl. Vojni.

* **Dva nemška aviatika aretirana na Ruskem.** Iz Rypina poročajo: V bližini Rypina se je spustil na tla areoplan z dvema nemškima častnikoma. Oba so aretirali. Aparat, na katerega so na meji streljali, je nepoškodovan.

* **Ostanki raziskovalca Andreja.** Iz Irkutsk v vzhodni Sibiriji je došla v Petrograd sledeča brzojavka: Sporočam, da sem našel sledi zrakoplovca in raziskovalca severnega tečaja Andreja. V nekem oddaljenem pragozdu sem našel ostanke starega zrakoplova in nadaljujem preiskovanje. Rudninski inženir Irokovski.

* **Velik konkurz v Parizu.** Iz Pariza poročajo: Veliko senzacijo vzbujajo polom starega bančnega zavoda de Neuville. O banki so razglasili konkurz. Lastnika Henrija in Roberta de Neuville so aretirali zaradi sleparstva in poneverjenja depotov. Pasiva znašajo 14 do 15 milijonov frankov, aktiva pa komaj tri milijone. Mnogo manjših bančnih zavodov, ki so bili s to banko v zvezi, je pred krahom. Bankirja sta živel zelo luksurijozno.

Gospodarstvo.

— **Vinogradniški tečaji.** Kakor vsakoletno, priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalický, tekmo meseca junija poletne vinogradniške tečaje na prostem v vinogradih, kjer bode praktično poučeval v zelenem cepljenju trt, zatiranju trtnih škodljivcev, kakor tudi o raznih vinogradniških delih in zadevah. Tak pouk se vrši: V torek, dne 2. junija ob 9. zjutraj na Slapu, popoldne ob 3. na Colu in v sredo, dne 3. junija ob 8. zjutraj na Vrabčah v Vipavski dolini. V ponedeljek, dne 8. junija ob 2. popoldne na Tičnici, obč. Št. Jernej; v torek, dne 9. junija ob 2. popoldne v Gradišču, obč. Trebnje; v sredo, dne 10. junija ob 1. popoldne v »Zadragi« obč. Št. Rupert; v petek, dne 12. junija ob 2. popoldne v gori Ljuben pri Uršnih Selih, vse na Dolenjskem. V nedeljo, dne 14. junija ob 3. popoldne na Lokvici; v ponedeljek, dne 15. junija ob 8. zjutraj v Čepeljah-Podgori, popoldne ob 3. v Starem trgu; v torek, dne 16. junija ob 8. zjutraj v Dolu; v sredo, dne 17. junija ob 8. zjutraj v Radenah, ob 2. popoldne na Sinjem Vrhu; v četrtek, dne 18. junija ob 8. zjutraj na Vinici, vse v Beli Krajini. V ponedeljek, dne 22. junija ob 2. popoldne v Sv. Križu; v torek, dne 23. t. m. ob 8. zjutraj na

Poljniku, okraj Litija, popoldne ob 4. v Št. Jurju pod Kumom, okraj Radeče na Dolenjskem.

— **Čebelarji tečaji na Ormu priredi kmetijska šola v nedeljo, dne 7. in ponedeljek dne 8. junija s sledečim sporedom.** V nedeljo, dne 7. junija od 2. do 4. popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezni. Od 4. do 6. izdelovanje domačega in dzirzovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. V ponedeljek, dne 8. junija od 7. do 11. dopoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. Popoldne od 2. do 4.: Razni panji. Vzgoja matic. Izdelovanje okvirčkov. Vlivanje umetnega satja in pritrjevanje z žico. Uporaba medu in voska. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šolskem čebelnjaku. — Oddaljenim in podporo potrebnim čebelarjem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in dovoli I K 50 v podporo na dan za prehrano. Podporo dobi pa le tisti, ki za njo po dopisnici do 31. maja prosijo in ki se mu je izrecno dovolila. Vabimo naše čebelarje, fante k obilni udeležbi!

mrli so v Ljubljani:

Dne 26. maja: Ksenija Petročnik, hči c. kr. geometra, 9 mesecev, Strelška ulica 15. — Ernest Radovič, bančni uradnik, 28 let, Hrenova ulica 17. — Vladimir Iličič, profesor sin, 16 let, Dr. Valentin Zarnikova ulica 9.

Dne 27. maja: Jakob Goli, posestnik, 72 let, Trnovska ulica 1.

Dne 28. maja: Ivan Bukovec, rejenec, 1 mesec, Karolinska zemlja 35. — Frančiška Sajtel, bivša šivilja, 78 let, Radečkova cesta 9.

V deželni bolnici:

Dne 24. maja: Ivan Jelovčan, bajtarjev sin, 4 dni. — Marija Založnik, žena tovarniškega delavca, 35 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Živčne bolečine in glavobol.

Takojšnje olajšanje s čudovitim sredstvom.

O negovanju zdravja: Zaupajoč, da bo nekaj ubogih trepečih od tega imelo dobiček, javno naznanjam sredstvo, ko me je rešilo kroničnih bolečin v udi in neznoznega glavobola. To so tablete Kephaldol, ki se dobivajo v vsaki lekarni. Najbolje je vzeti 2 tableti naenkrat, kar povzroči takojšnje olajšanje, nato pa vsako uro po eno tableto, kar kmalu dovede do popolnega ozdravljenja.

Bilo mi je v veliko presenečenje, na tako preprost način najti zdravje. Kolikor vem, je zdravilo prvotno od znamenitega živčnega zdravnika. Nekateri mojih prijateljev, ki jih je mučil revmatizem, ishias, influenza, lumbago, so mi povedali, da jim je ravnotako dobro pomagalo in da bi ne hoteli več biti brez tega preparata. Zagotavljam Vas, da take bolečine odstrani v vsakem slučaju. Doselej me ni še nikdar pustilo na cedilu.

Podpirajte dilaško podporno društvo »Radogoj« v Ljubljani.

Borzna poročila.

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dun. borze 29. maja 1914

Mednarodni papirji.	Dunaj	Stagovci
4% majeva renta	81.25	81.45
4 1/2% srebrna renta	84.75	84.75
4% avstr. krona renta	81.55	81.75
4% ogr. krona renta	79.90	80.10
4% kranjsko dež. posojilo	—	89. —
4% k. o. češke dež. banke	86.75	87.75

Srednje.	Dunaj	Stagovci
Srečke iz l. 1860 1/2	421. —	431. —
„ tiske	670. —	680. —
„ zemeljske I. izdaje	288. —	298. —
„ „ II.	279. —	289. —
„ ogrske hipotečne	238.50	248.50
„ dun. komunalne	225.50	235.50
„ avstr. kreditne	469. —	479. —
„ ljubljanske	480. —	490. —
„ avstr. rdeč. križi	58. —	62. —
„ ogr.	51. —	55. —
„ baziška	29. —	33. —
„ turške	24.50	28.50
„	214.80	217.80

Dolanci.	Dunaj	Stagovci
Ljubljanske kreditne banke	398. —	402. —
Avstr. kreditnega zavoda	604.25	605.25
Dunajske bančne družbe	508. —	509. —
Južne železnice	88.10	89.10
Državne železnice	688.50	689.50
Alpine-Montan	795. —	796. —
Češke sladkorne družbe	295.80	296. —
Zivnostenske banke	266.50	267.50

Valute.	Dunaj	Stagovci
Cekini	11.39	11.43
Marke	117.70	117.90
Franki	95.90	96.10
Lire	95.25	95.45
Rubiji	252.12	253.12

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 29. maja 1914.	Termin.
Pšenica za oktober 1914	za 50 kg 13.20
Rž za okt. 1914	za 50 kg 9.84
Oves za oktober 1914	za 50 kg 8.25
Koruzi za julij 1914	za 50 kg 7.95
Koruzi za avgust 1914	za 50 kg 8.08

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300.2 Srednji zračni tlak 736 mm

ma	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
28.	2. pop.	732.3	17.2	p. m. jzah	del. jasno
	9. zv.	733.8	12.3	sl. zah	oblačno
29.	7. zj.	734.9	10.5	sl. jvjzh.	dež

Srednja včerajšnja temperatura 13.9°, norm. 15.6°. Padavina v 24 urah mm 7.4.

Zahvalo

naj prejmejo tem potom vsi oni, ki so gospodu

Ernest Radoviču

uradniku Kreditnega zavoda za trgovino in obrt

izkazali zadnjo čast na potu k večnemu počitku.

Posebno priznanje pa gre Kreditnemu zavodu, ki je kljub malocasnemu delovanju blagega pokojnika vso dobo njegove bolezni denarno podpiral, za kar naj bode blagorodnemu gospodu ravnatelju tega zavoda izrečena najvrednejša zahvala.

Naj ostane priljubljeni Ernest v trajnem spominu!

Zalujochi.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani, blagi, dobri soprog oziroma oče, tast, stari oče, gospod

Ivan Mathian star.

lastnik zlatoga zastavnega križca s kromo, c. kr. dvorni založnik in hišni posestnik.

danes ob 7. uri po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočega, v 79 letu svoje dobe, blaženo v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika bode v soboto, dne 30. t. m. ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 14. prepeljana na pokopališče k Sv. Križu ter tam v rodbinsko grobnico položeno k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi frančiškanski.

LJUBLJANA, dne 28. maja 1914.

Zalujochi ostali.

1. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Samo za one kadilce cigaret, ki glede na svoje zdravje radi vsak dan 1 do 2 viharja več izdajo:

»Mediano Club Specialite.«

Najdražje pa tudi najboljše.

Na zdravniško priporočilo so tako strošnice antinikotinske kakor tudi listki nepotiskani, na vsakem posameznem je pa iz vodnega tiska razvidna varnostna znamka in ime izdelovalca

Fayeve

pristine sodenske mineralne pastilje so skoraj 3 desetletja preizkušene pri kašlju, hripavosti, kataru sopil itd.

Fayeve

pristine sodenske mineralne pastilje — in samo te! — se dobivajo iz znanih, že od nekdaj za zdraviljenje odrejenih občinskih zdravilnih vrelcev št. 3 in 18 kopališča Soden a. Taunus.

Fayeve

pristine sodenske mineralne pastilje morate zahtevati, ako hočete dobiti učinkovite soli imenovanih zdravilnih vrelcev.

Dobivajo se povsod škatlj. po K 1.25.

Težke kite spletajo

dame, ki sistematično negovanje las in glave smatrajo za sveto dolžnost. Obžalovanje izginele krasote ne priključiti niti laska. Na Vas je leželo, da za časa skrbite za ohranitev najlepšega krasa, prekrasnih las. Zaupajte popolnoma sloviti

dr. Dralleja brezovi vodi za lase

Rabite jo redno in radujte se nad nje poživljajočim učinkom na rast las. Lasje Vam bodo polni in voljni izgine pa Vam prhljaj, srbenje in izpadanje las. Srečni boste ob občutku, da ste si kras las ohranili z dr. Dralleja brezovo vodo, ki jo hvalijo in priporočajo zdravniki in laiki.

Pristna dr. Dralleja brezova voda se dobiva v vseh zadevnih trgovinah po K 2.50 in 5.—. Dralle, Hamburg in Podmokli.

Danes zdrav — jutri mrtev!

bi se lahko opravičeno trdilo z ozirom na stotero sredstev, ki se danes v časopisih naznanjajo, da jutri zopet s pozorišča izginejo.

Tu ne pomaga nobena reklama

ko sredstvo samo ne izpolni, kar naznanilo obljublja. Nasprotno pa opozarjamo tukaj kratko, ponižno in brez vsake reklame na dve sredstvi, ki sta se že od preteklega stoletja sem kot popolnoma zanesljivi izkazali in sicer: 1. Izborni Fellerjev zeliščni fluid z znamko »Elzafluid«, ki — kakor smo se sami prepričali — odpravi bolečine ter ozdravi, osveži in okrepi mišice in kite, vpliva oživljajoče in poveča odpornost ter prepreči mnogo revmatičnih in lahkih bolezni, ki jih povzročajo prepihi ali prehlajenja. 12 malih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici franko 5 kron. 2. Vam hočemo povedati, da rabi tisočero ljudi proti pomanjkanju teka, gorečici (Sodbrennen), teži v želodcu, nagonu k bljuvanju, slabostim, kolcanju, napenjanju in proti vsakemu motenju prebave s posebnim uspehom Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«, 6 škatlj 4 krone franko. In vedno zopet čujemo reči:

Ni ga nad dobroto

obeh Fellerjevih preparatov z znamkama »Elzafluid« in »Elza-kroglice« ali pazi naj se pred posnemanji in naroči naj se ju pristno s tem, da se natančno naslovi na:

E. V. FELLER, lekarnar v Stubici, Elza-trg 238 (Hrvatsko).

Za birmance

priporoča

veliko zalogo oblek

tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Nizke cene!

Točna postrežba!

Ceniki zastoj in franko.

Podjetje zvezdnih tkanin
„Hermes“ v Ljubljani
Selenburgova ulica 5, 1. nadstropje

prodaja
vsako sredo in soboto

OSTANKE

raznega oblačilnega blaga
za polovične cene. Ostanke
pošiljamo v kraje, kjer
nimamo z trgovci zvezo,
tudi po pošti.
Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Preda se velike 2090
posestvo

obstoječe iz njiv, travnikov, vinograda in gozdov. Hiša in gospodarska poslopja so v zelo dobrem stanju.
Natančnejša pojasnila daje gosp. Bogomir Zdošek, učitelj v Grizah pri Celju.

Zastopnika

proti proviziji 1500 tvornica likerjev za celo Kranjsko. Reflektira se samo na poštenega in dobro uvedenega gospoda.
Ponudbe pod „Spreten“, Sušak pri Reki. 2135

Dva mizararska pomočnika

vajena stavbnega dela, sprejme takoj
Philp Lazar, mizar,
Jesenice, Gorenjsko.
2093

Rodbinska hiša

5 minut od mestnega parka, v mirni legi brez prahu, 10 let davka prosta, 3 sobe kuhinja čumnata, klet, mansardni sobi, steklena veranda, vrt, kopeli v Savinji in peščne kopeli, v bližini gozda **se ceno proda.** Naslov pove upravištvo „Slovenskega Naroda“.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA
LJUBLJANA, KOMENSKA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK PRIMARJ. DR. FR. DERGANČ

Lepa, opremljena
soba

na ulico se takoj odda na **Franca**
Jožeta cesti št. 16, II. nadstr.,
desno. 2077

Sprejme se
ključavničar

25—30 let star. Plača po dogovoru.
Oglasiti se je v predilnici v Ljubljani. 2132

Edina primorska
tovarna dvokoles
„TRIBUNA“
Gorica, Tržaška
ulica št. 26, prej
plovbar Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd. itd.
F. BATJEL
Gorica, Stolna ulica št. 2-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Ail je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti
meški oslabelosti?
Velezavir opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštnino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska dr. med.
H. Seemann, Sommerfeld 83. (Ffo.)
Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvane ojačila itd.), mi bodo po prečitjanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov. 4563

Original plošče „Gramofon angel“ preje K 4—, sedaj K 3—
Original plošče „Zenophon“ preje K 250, sedaj K 2—
Tvorniška zaloga avtomatov
gramofonov in plošč

Gramofoni od K 20 naprej.
Plošče od K 1-30 naprej.
Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.
Zastopnik največjih tvornic tu in inozemstva Favorite, Columbia, Jumbo, Edon, Zenophon, Avstr. gram. dr. „Angel“ itd. itd.
Nad 20.000 plošč v zalogi.
Specialne plošče najsilnejših opernih pevcev in pev: Caruso, Szelezak, Naval, Demuth, Battistini, Arnoldson, Destin, Selma Kurz itd.
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni delavnici točno in solidno. — Pri večjem odjemu popust. Ceniki brezplačno.

Nič ne pomaga!
Vse vpitje je glas vpijočega v puščavi. Ker prave angleške
gramofone in originalne
gramofonske plošče
dobite iz prve roke
edino v moji trgovini.
Caruso, Slezak, Demuth, Battistini, Selma Kurz in drugi svetovni pevci pojo vsaki dan v moji prodajalni
Sodna ulica 5, poleg c. kr. dež. sodnije.
Poslušanje popolnoma brezplačno.
A. Rasberger, Ljubljana.
Glavni zastopnik: The Gramophone Co. Limitd. London, Avstrijske gramofonske družbe na Dunaju, Homophon Compny Berlin.
Velike godbene automate vedno v zalogi.
NOVOST! Samograjajoči klavir z navijanjem na pero. NOVOST!
3513
Lastna delavnica za popravila. Ceniki franko!

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih
čevljev
je v zalogi lastne tovarne
Peter Kozina & K., Ljubljana, na Bregu.

Cena za gospode K 14.—, 17.—, 20.—
„ „ **dame** „ 12.—, 15.—, 18.—
„ „ **dečke** 36/39 „ 10.—, 12.—
„ „ **otroke** K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
Garantirana kakovost po teh cenah.
Cenejšje vrste od kron 1-50 naprej.

Dekle

14 let staro, močne postave, slovenskega hrv., italj. in tudi nekaj nem. jezika zmožna, želi dobiti v veliki trgovini mesto kot učenka, katera ima veselje do trgovine. Ponudbe se prosi pod J. Kunstelj, rudniški paznik v Stermac, pošta Sv. Nedelja pri Ilboni Istrija.

Motorno kolo

6 HP (Neckarsulm), z dvojno prestavo, s stranskim sedežem za dve osebi, jako fin, skoro nov, **se ceno proda.**
Vpraša se pri A. Fortič, mestni strojniki. Kleče pri Ljubljani (mestni vodovod). 2088

Kam pojdeš o binkošti na vino? —
Seveda v Spodnjo Šiško k „Seidlu“.
kjer dobim najboljše in najcenejše vino.
V gostilni pri „Seidlu“ v Spodnji Šiški
se prodaja čez ceste

I. vrste traminac	liter po K	1-28	2134
II. „ „	„ „	—96	
I. „ črni karminet	„ „	1-04	
II. „ „	„ „	—96	

Največja
zaloga
amerikanskih
pisarniških
oprav.
THE REX CO., Ljubljana, Selenburgova ul. 7
(nasproti glavne pošte). — Telefon št. 38. 1078

Vsled najvišjega odobrenja Njegovega ces. in kr. apostolskega Veličanstva
30. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.
Ta denarna loterija obsega 21.146 dobikov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.
Glavni dobiček znaša
200.000 kron.
Zrebanje bo javno na Dunaju dne 2. julija 1914. Srečka stane 4 K.
Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstrasse 5, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, po menjalnicah itd.; igralni načrti za kupovalce srečk zastoj. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.
Od c. kr. generalnega ravateljstva drž. loterij. (Oddelek za dobrodelne loterije). 1494

Nič ne pomaga!
Vse vpitje je glas vpijočega v puščavi. Ker prave angleške
gramofone in originalne
gramofonske plošče
dobite iz prve roke
edino v moji trgovini.
Caruso, Slezak, Demuth, Battistini, Selma Kurz in drugi svetovni pevci pojo vsaki dan v moji prodajalni
Sodna ulica 5, poleg c. kr. dež. sodnije.
Poslušanje popolnoma brezplačno.
A. Rasberger, Ljubljana.
Glavni zastopnik: The Gramophone Co. Limitd. London, Avstrijske gramofonske družbe na Dunaju, Homophon Compny Berlin.
Velike godbene automate vedno v zalogi.
NOVOST! Samograjajoči klavir z navijanjem na pero. NOVOST!
3513
Lastna delavnica za popravila. Ceniki franko!

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke
A. KUNC
Ljubljana.
Bogata zaloga blaga za
naročila po meri.
Priznana najfinejša izvršitev.
Najnižje cene!
Ceniki na razpolago.